

BIBLICKÉ ÚKOLY

1987

4. ČTVRTLETÍ

KŘESTANSKÉ IDEÁLY

Ú V O D

V úkolech tohoto čtvrtletí budeme uvažovat o poselství apoštola Petra v jeho 2. dopise a částečně se poučíme i z dopisu Judova. Není pochyb, že pisatelé těchto epištol milovali shromáždění, kterým adresovali své dopisy. Téma Petrova druhého dopisu, právě tak jako i dopisu prvního, je pastorační, jen cíl je odlišný. I když apoštol uznává, že jeho čtenáři jsou zakotveni ve víře, má na zřeteli jejich vzrůst v hlavních křesťanských ctnostech (kap. 1). Vzhledem k tomu, že falešní učitelé znepokojují věřící, co nejdůrazněji varuje před úskoky těchto svůdců (kap. 2). Vyzdvihuje naději v Kristův návrat jako záštitu proti pochybnostem a odpadnutí a své čtenáře vybízí k takovému životu, aby při návratu svého Pána byli nalezeni bez úhony (kap. 3).

I „Jakubův bratr“ (v. 1) Juda byl znepokojen chováním falešných učitelů v církvi, a proto svým stručným dopisem odhaluje jejich falešné nauky a nabádá své čtenáře ke smělé obhajobě víry. Judův list patří k tzv. „všeobecným epištolám“, protože se v něm neobrací na nějakého konkrétního jednotlivce nebo některý zvláštní sbor, ale na církev všeobecně. Podobnost tohoto listu s 2. epištolou Petrovou naznačuje, že oba tyto dopisy vznikly ve druhé polovině 1. století a byly adresovány stejným křesťanům. I z Judova listu mimo napomenutí věřícím zaznívá slavnostní chvalo zpěv, zvelebující Boha za jeho moc zachránit věřící před pádem do satanových osidel.

ZASLÍBENÍ MOCI

Základní verš: Jan 1,42

Adventisté s. d. jsou známí svým zdůrazňováním priority Písma svatého ve věroučných otázkách. Všeobecné stejně jako i specifické věroučné body odvozujeme totiž ze psané zvěsti Božího slova. Přitom si však uvědomujeme i určité nebezpečí, které spočívá v hromadění biblických textů, které mohou být sice tématicky podobné, ale jejich původním smyslem nebylo takovéto záměrné skloubení. Jak se vyhnout nebezpečí, které může spočívat v podobném postupu a jak si máme rozmnožit své poznání a ocenění Božího slova správným způsobem? Odpověď spočívá v takovém studiu, jaké měl na zřeteli sám nebeský Původce jednotlivých biblických spisů. Každou biblickou knihu je možné pokládat za nádobu, ve které Stvořitel přináší světlo své známosti o minulosti, přítomnosti i budoucnosti všeho stvořeného. Studium 2. epištoly Petrovy, stejně jako i Judovy epištoly, postupně podle pořadí veršů, nám pomůže postřehnout inspirační postup Ducha svatého při psaní těchto poselství všeobecné církvi Kristově. Boží vzkaz, tlumočený těmito dopisy, neztratil nic na své aktuálnosti ani ve dvacátém století.

1. Pozdrav

Jak se pisatel dopisu představuje věřícím a co nám prozrazují jeho úvodní pozdravná slova? 2 Petr 1,1

U Jana 1,42 čteme o tom, že Ježíš oslovuje Ondřejova bratra jménem Š i m o n, což v hebrejštině nebo aramejštině znamená „naslouchající“. Dobré vlastnosti, které Pán Ježíš v Petrovi postřehl, vysvětlují darování nového jména — K é f a s (aramejsky), anebo P e t r o s (řecky), z čehož pochází jméno P e t r. Všeobecně se říká, že toto jméno znamená „malý kámen“, „úlopek ze skály“ (viz Mat 16,18.19).

vyraz „sluna“ nebo „otrok“ naznačuje, že Petr si nejenže nedělal žádný nárok na prvenství, ale v přítomnosti Páně cítí svoji malost a bezvýhradnou závislost. Současně pokorně přijímá označení „apoštol“ (poslaný), tedy nejen jeden ze Dvanácti (viz Mat 10, 5–8; Mar 6,30; Luk 6,13), ale i ze širšího kruhu takto označených (Skut 14,14). Z další souvislosti navíc vyplývá, že se počítal do řad těch, které Bůh obdařil „rovnocennou vírou“ v Boží odpouštějící milost a spasení. Výraz „rovnocenná“ znamená „stejného postavení“, „stejně privilegovaná“. Tím je Bohem zdůrazněna rovnost všech křesťanů. (Viz Řím 3,23; Zjev 22, 17)

Jak je „rovnocenná víra“ zpřístupněná těm, kteří ji hledají? 2 Petr 1,1b

Petr stručně poukazuje na zdroj spásné víry. Je jím Kristova spravedlnost. Kristova smrt neruší Boží spravedlnost (Řím 3,26). Boží vysvobození lidí z hříchu nijak nezrušilo platnost Božího zákona. Věčný život je neposkrvněný dar. Otec nesnížil svoji spravedlnost, když umožňuje, „abychom my učinění byli spravedlností Boží v něm“ (2 Kor 5,21).

2. Výzva k růstu v milosti a pokoji

Jaké přání vyjádřil apoštol ve spásném zájmu o lidi, oslovované dodnes touto epištolou? 2 Petr 1,2; viz 1 Petr 1,2b

Slovo „milost“ má v novozákonní souvislosti hlubší význam, než mělo v běžné hovorové řeči. Upozorňuje na Boží vlastnost, kterou Boží láska projevuje vůči hříšníkům. Její svrchovaný význam se projevuje ve spasení — „nebo milostí spasení jste skrze víru“ (Ef 2,8).

Petrova prosba, aby se mezi věřícími rozhojnil „pokoj“, neměla na zřeteli jen pokoj pasivní (mír zbraní), ale především skoncování s hříchem a jeho následky. A tak, jak je to s milostí, tak je to i s pokojem: Je to dar Boha — Otce a jeho Syna (Jan 14,27; Fil 4,7):

Jak můžeme přijmout milost a pokoj v našem životě? 2 Petr 1,2b

Použitím významného řeckého výrazu *epignosis*, který znamená „známost“, měl apoštol zřejmě na zřeteli něco víc než jen nějaké povrchní poznání nebo běžnou známost s někým. Zřejmě mu šlo o hluboký osobní vztah a spásnou zkušenost s Bohem — Otcem a jeho Synem. Šlo tedy o „poznání zkušeností“, které se získává důkladným osobním poznáním. Petr mu připisuje velký význam. Můžeme jej získat důkladným zkoumáním Písma svatého a modlitebním zápasem o uplatnění jeho zásad v našem životě. Takové studium podnítl vzrůst v milosti a prohloubí náš pokoj, „který převyšuje každý rozum“ (Fil 4,7).

3. Obdarování vším potřebným

Jaké ujištění pro úspěšný vzrůst v ctnostném životě dává Petr věřícím? 2 Petr 1,3

Bůh a Kristus jsou ustavičně obviňováni hříšnými lidmi za všechny útrapy, které lidstvo postihují. Toto obviňování je krutě nespravedlivé. Chyby našeho života nejsou přece chybami našeho Tvůrce. On stvořil lidi ke své podobě s možností neomezeného rozvoje a daroval jim „všecko, co k životu a ku pobožnosti náleželo“. Z Petrových slov nevyplývá, že by toto „obdarování“ bylo záležitostí jednorázovou. Ze souvislosti je zřejmé, že Boží štědrá moc stále obdarovává lidi vším potřebným pro plný křesťanský život. Není pochyb, že dar věčného života těm, kteří jej chtějí přijmout, pochází jednotně od Otce i Syna. Všechna požehnání však přicházejí skrze Ježíše Krista, „kterýž učiněn jest nám moudrost od Boha, i spravedlnost, i posvěcení, i vykoupení“ (1 Kor 1,30).

Jaké opatření nám umožňuje přijímat Boží životodárné dary, jestliže se rozhodneme je vlastnit? 2 Petr 1,3b

Je dobré vědět, že můžeme získat věčný život. Jestliže však nevíme, jak ho přijmout, pak nás tato radostná zvěst spíše mučí, než ujišťuje. Bůh však nikdy svoje děti netrýzní ani nenapíná. Životodárné pože-

nání můžeme získat osobním poznáním Toho, který nás „povolal ze tmy v předivné světlo své“ (1 Petr 2,9).

Je zřejmé, že jen Boží sláva a dobrota jsou zdrojem trvalé moci, abychom mohli přijmout věčný život a získat potřebnou duchovní úroveň.

4. Zaslíbení moci

Které obdarování zvláště apoštol vyzdvihuje v zájmu účasti na božské přirozenosti? 2 Petr 1,4

I když probíráme Petrův dopis v krátkých úsecích, při jeho studiu mějme stále na zřeteli myšlenkový proud. Verše 3. a 4. patří k sobě. Podle Petrových slov jsme nejen povolání Boží „slávou a ctností“, vybavení „vším potřebným pro život a zbožnost“, ale obdarování „vzácnými a velmi velikými zaslíbeními“.

Jaké zaslíbení mohl mít apoštol Petr na zřeteli při psaní těchto řádků?

Ze souvislosti Petrových slov vyrozumíváme, že vzhledem k tisícům různých biblických zaslíbení měl Petr na zřeteli především ta, která (1) se týkají „životu a pobožnosti“ (v. 3); (2) nás mají povzbudit, abychom jimi „božské přirozenosti účastni byli“ (v. 4), ať jsou to zaslíbení starozákonní (např. 1 Moj 3,15; 49,10; 2 Moj 19,5.6; Ž 91,1.2; Iz 7,14; 65,17; Jer 31,31–34; Dan 2,44; 7,27; 9,24–27; Mich 5,2; 7,18.19), nebo zaslíbení evangelijní (např. Mat 1,21; 11,28–30; 24,12–14.35; Jan 1,12.13.29; 3,16.17; 8,12; 11,25.26).

5. Účast na božské přirozenosti

Jaký Boží záměr podle Petrových slov sledují „veliká a drahá zaslíbení“? 2 Petr 1,4b

Už v prvním verši tohoto Petrova dopisu jsme si všimli, že jeho obsah je adresován těm, kteří „dosáhli stejné (rovnocenné) víry“ jako Petr a ostatní křesťané, kteří z milosti Boží měli tím „utéci porušení toho, kteréž jest na světě v žádostech“. Toto „porušení“ dosáhlo obzvláště v našem století rozměrů, které přesahují

Věřící člověk nijak nepochybuje, že původním Božím záměrem s člověkem byla „účast na božské přirozenosti“. Člověk byl stvořen k „Božímu obrazu“, tedy pro věčné, ničím nerušené společenství se Stvořitelem a všemi svatými bytostmi. Toto společenství zůstává svrchovaným cílem a smyslem Božího spásného díla navzdory pustošivému rozmachu hříchu s jeho strašnými následky. Smyslem všech „velkých a drahých zaslíbení“ bylo, je a bude „účast na božské přirozenosti“.

6. Závěr a naučení

Ve světle „velkých a drahých zaslíbení“ jsme z dnešního úkolu porozuměli, že křesťan nemá žádnou výmluvu, proč by nemohl růst ve ctnostném životě a rozhojňovat se v milosti a pokoji. Jistě, že to vyžaduje hlubokou „známost“ skrze zkušenosti, tj. poznání Boha a Ježíše Krista, našeho Pána. Toto poznání nabýváme každodenním zkoumáním slova Božího, kterým se umocňuje víra a důvěra v Boží neochvějné přání — dát nám „všecko, co k životu a ku pobožnosti náleželo“. Není pochyb, že k Boží slávě patří — umožnit nám „účast na božské přirozenosti“. Boží láska chce vidět lidi na vrcholné duchovní úrovni. Chápou-li se vírou Kristovy moci, dožadují-li se splnění Božích neklamných zaslíbení, bezvýhradně se na ně spoléhají a vytrvale prosí o moc Ducha svatého — pak budou Boží mocí zachováni „k spasení, kteréž hotovo jest, aby zjeveno bylo v času posledním“ (1 Petr 1,5).

Dnešní úkol nás vedl k zamyšlení se nad Boží nabídkou milosti a pokoje a nad naší odpovědí na dar všeho potřebného pro život a pobožnost. Upozornil nás na dar vzácných a významných zaslíbení v zájmu účasti na božské přirozenosti. Umožnil nám zamyslet se nad všelikými možnostmi, plynoucími z povolání k životu a zbožnosti skrze našeho Pána Ježíše Krista. Otázkou pro každého z nás osobně je: Jak hodlám rady, pokyny, napomenutí a naučení dnešního úkolu uplatnit ve svém každodenním životě? Kéž nám Pán

skrze Ducha svatého podle svých „velkých a draných zaslíbení“ pomůže unikat „porušení toho, kteréž jest na světě v žádostech“ a mít každodenní živou „účast na božské přirozenosti“.

2. úkol — 10. října 1987

DUCHOVNÍ VZRŮST

Základní verš: Luk 2,40.52

V úkole z minulého týdne jsme uvažovali o základních duchovních požehnáních. Bůh je dává těm, kteří přijímají jeho spasení. Dnes budeme uvažovat o vlastnostech, jimiž se mají vyznačovat ti, kteří chtějí vejít do království nebeského. Petrův seznam těchto vlastností si zaslouží naši soustředěnou pozornost. Jejich pěstování má velký význam pro náš pozemský i věčný život.

V oblasti křesťanského vzrůstu je nám svrchovaným příkladem Pán Ježíš. On sám „prospíval moudrostí, věkem a milostí u Boha i u lidí“. Jeho příklad je vzorem i pro duchovní rozvoj jeho následovníků. Každý křesťan se má narodit z Ducha a růst v „míru postavy plného věku Kristova“ (Ef 4,13). Tento vzrůst začíná tělesným narozením, pokračuje znovuzrozením, při kterém se zřikáme staré povahy a přijímáme novou, Kristem usměrněnou existenci. Ta se vyznačuje trvalým duchovním vzrůstem, jehož cílem je podobnost Kristu.

1. Petrův žebřík

Které tři základní vlastnosti uvádí apoštol Petr hned na začátku seznamu potřebných křesťanských ctností? 2 Petr 1,5

Úvodní čtyři verše první kapitoly mluví o tom, co Bůh vykonal a stále koná pro naše spasení. Následujících sedm veršů nás upozorňuje na možnosti spolu-

práce s Bohem při rozvoji charakteru. Hnací síla našeho snažení pochází z dostačujících spásných činů Otce i Syna v našem zájmu.

Výraz „vynaložte všechno úsilí“ jeví příznaky „spěchu“ nebo „nedočkavosti“. Po této výzvě přichází tzv. „Petrův žebřík“ křesťanských ctností. Žádný z těchto stupínků nemá samospasitelný význam. Každý z nich se opírá o spásný základ Boží.

K počátečnímu Božímu daru víry máme podle apoštolových slov přidat „ctnost“ (podle jiných překladů „mravní znamenitost“ nebo „dobrotu“). Petr nás vybízí ke spolupráci s Bohem při nabývání „ctnosti“ nebo dobroty v našem charakteru. Ke ctnosti má dále přistoupit „umění“ (známost). Tomu přisuzuje apoštol duchovní hodnotu, protože jde o poznání Boha a jeho vůle. Při obrácení jsme dostali určitý závdavek takového poznání, to však nestačí. Náš Pán očekává, že v duchovním chápání porosteme a získáme jasnější postřeh duchovních hodnot.

2. Další trojice ctností

Jaké vztahy můžeme vidět mezi dalšími třemi vlastnostmi? 2 Petr 1,6

Především je tu vzpomenua „zdrženlivost“ (podle jiných překladů „střídmost“ nebo „sebeovládání“). Z uvedených pojmů vyplývá požadavek aktivního uplatnění Bohem darované schopnosti cílevědomého ovládání pudových sil, bojujících proti duchu (viz Skut 24,25; Gal 5,22.23).

Další ctností v této souvislosti je „trpělivost“ (t.j. vytrvalost, schopnost snášet utrpení). Jde tedy o schopnost trpělivě a vytrvale čekat na konečné splnění všech Božích zaslíbení (viz Luk 8,15; Řím 15,4.5; 2 Kor 6,4).

Další ctností je „pobožnost“. V tomto pojmu je zahrnuta myšlenka uctivosti vůči Bohu, odevzdanosti jemu a zbožného počínání si v každodenním životě. Jak hodně potřebujeme tuto ctnost, kterou kdosi definoval jako „praktickou přítomnost Boha“ v našem životě!

3. Dověření vzrůstu

Které dva závěrečné stupně ukončují žebřík křesťanského vzrůstu? 2 Petr 1,7

Apoštol Petr vybízí křesťany k pěstování „milování bratrstva“. V biblické souvislosti jde o projev lásky vůči členům téhož společenství (Řím 12,10) a ve stejném smyslu používá tento výraz i Petr. Blažený sbor, kde vládne upřímná bratrská a sesterská láska!

Jako vrcholnou ctnost uvádí Petr „lásku“. Nejen tedy podle apoštola Pavla „největší z nich je láska“ (1 Kor 13,13), ale i ve výčtu Petrově. Jde o královnu ctností, o které sice lehčeji mluvíme, ale jen zřídka ji osvědčujeme v praktickém životě. Láska pramení z Boha, který sám je láska (Viz 1 Jan 4,8). Boží lid, který má mít „účast na božské přirozenosti“ musí tuto lásku šířit všude kolem sebe.

E. G. Whiteová v této souvislosti poznamenává: „Ta-to slova jsou velmi poučná a inspirují k vítězství. Apoštol předkládá věřícím žebřík křesťanského vzrůstu, jehož každý stupeň znamená další úspěch v poznávání Boha a v tomto pokroku není přestávky... Vlastní pokrok však nespočívá v soustředění pozornosti na tyto stupně, ale na upření zřetele na Ježíše a Boží slávu“ (MLT, str. 95).

4. Užitek z růstu

Jakým pevným ujištěním uzavírá apoštol svůj přehled ideálního rozvoje charakteru? 2 Petr 1,8

Děti nezřídka dostávají příkaz udělat něco, aniž by jim bylo vysvětleno, proč to nebo ono mají dělat. Rozvášní rodiče a učitelé si však uvědomují, že dítě splní příkaz dříve a lépe, jestliže je mu objasněn záměr požadovaného úkonu (viz 2 Moj 20,8–12; Mat 5,43–48; 16,24–27).

I Petr zdůvodňuje význam splnění svých podnětných výzev příslibem požehnaného ovoce. Jestliže tedy neodmítneme jeho inspirované rady, můžeme si být jistí,

ze se v nás dar „milosti a pokoje“ požehnaně „rozhojní“ (v. 2).

Jak hodnotí pisatel užitečnost těch, kteří zanedbávají rozvoj svých křesťanských schopností? 2 Petr 1,9

Žádný křesťan nemusí být počten mezi lidi, kteří nepřinášejí ovoce. Ti, kteří ve svém křesťanském životě přestali pěstovat ctnosti vzpomenuté ve verši 5–7, jsou však označeni za „slepé“ nebo „krátkozraké“. Tím, že nepostřehli užitek a slávu, zaslíbenou věřícím, kteří křesťanské ctnosti zúročují, zapomínají na své povolání i na radost, kterou okoušeli na začátku. Vidí jen to časné a ztrácejí ze zřetele vítězství nad hříchem, které jim Bůh umožnil darem „velikých a drahých zaslíbení“ (v. 4). Jsou v nebezpečí, že se na nich naplní Petrovo pozdější přirovnání z 2 Petr 2,22.

5. Další plody

Jaké další ovoce je zaslíbeno těm, kteří vytrvají na cestě křesťanského rozvoje? 2 Petr 1,10

Vzhledem k nebezpečí ochabnutí, ba až odpadnutí, dává apoštol vážnou radu „bratřím“, t.j. těm, které předtím oslovil jako lidi, kteří „dostali rovnocennou víru s námi“ (v. 1) a které na jiném místě nazývá „milovanými“ (kap. 3,1.8.14.17). Vybízí je, aby vynaložili „všechno úsilí“ a usilovali „povolání a vyvolení své upevňovati“ (1,10). Tato výzva je potvrzením, že při upevňování našeho spasení máme aktivní úkol, povinnost, a nemáme tedy zůstávat jen pasivními obdivovateli spásy, jak se někteří domnívají. Povolání je sice od Boha, protože on „nechce, aby kteří zahynuli, ale všichni ku pokání se obrátili“ (3,9), ale my toto povolání můžeme buď přijmout, nebo zavrhnout. Ty, kteří je přijímají, nazývá apoštol Pavel „povolanými“ (Řím 8,28).

Petr nás vybízí, abychom v zájmu utvrzení spásy udělali všechno potřebné. Jestliže dodržíme pokyny, obsažené ve verších 5–9, pak nikdy nepadneme.

Jaké ujištění dává Petr těm, kteří věrně následují jeho inspirované rady? 2 Petr 1,11

Jestliže „vynaložíme všechnu snažnost“, abychom

„svoje povolání a vyvolení“, zjistíme, že štědrá Boží ochota připravila vše, abychom se mohli těšit z věčného života. „Vchod“ (řecky *eisodos*) do „věčného království“ předpokládá náš „východ“ (řecky *exodus*) z Egypta. Toto „věčné království“ patří našemu milovanému Pánu a Spasiteli, Ježíši Kristu (Dan 2,44; Zjev 11,15).

6. Závěr a naučení

Duchovní vzrůst je podstatně důležitý pro nový život v Kristu. Ti, kteří duchovně nerostou, odumírají, nebo — v nejlepším případě — duchovně zakrňují. Začátek poutnické cesty křesťana je důležitý, ale smysl mu dává jen další vytrvalá cesta do Božího království. Jen tak dochází k duchovnímu růstu, rozvoji charakterových rysů, které jsou životně důležité, abychom byli způsobilí pro život v bezhříšné věčnosti.

Apoštol Petr nás upozornil na význam stálého postupu v křesťanském životě. Svůj nedostatek duchovního chápání nemůžeme ničím ospravedlňovat. Náš pokrok sice nezávisí jen na našem slabém lidském úsilí, ale Boží moc nás uchvátí ve chvíli, kdy se rozhodneme jít ve šlépějích Vykupitelových, aby se v nás naplnila spravedlnost zákona.

Bez vytrvalého úsilí neudělá nikdo ani jeden krok vpřed. Kdo chce zvítězit, musí se pevně držet Krista. Nesmí hledět zpět, ale musí mít stále svůj zřetel obrácený vpřed a tak získávat jednu ctnost za druhou. Jako křesťané musíme stále růst, růstem přinášet patřičné ovoce, a tím sloužit jiným.

3. úkol — 17. října 1987

SLUŽBA PŘIPOMÍNÁNÍ

Základní verš: Jan 14,26

Lidská paměť vykonává životně významnou funkci. Bez ní sice může pokračovat tělesný život, ale uvědo-

mělý a smysluplný život možný není. Paměť nám umožňuje provádět různé úkony, zvládat životní úkoly, čerpat z nich patřičná poučení a cenné zkušenosti. Schopnost pamatovat si nám umožňuje milovat a být milován; bez ní bychom neuměli komunikovat se svými blízkými, s přáteli, kteří nás včera potěšili a povzbudili. Bez paměti by nebylo hudby, poezie ani jiného umění. Nebylo by minulosti, na které by mohla stavět přítomnost i budoucnost. Byli bychom nuceni žít jen v chvilkové přítomnosti.

Bez paměti by nebylo ani náboženství, protože náboženství má základ v minulosti, slouží přítomnosti a připravuje na budoucnost. Paměť hrála významnou úlohu při vzniku Písma svatého. Například kniha Genesis je písemně zachycenou sbírkou patriarchálních vzpomínek a ostatní spisy Starého zákona, včetně velkých i malých proroků, spočívají na spolehlivé paměti těch, které Duch sv. pudil zaznamenat spásné zjevení. Podobně tomu bylo i s pisateli novozákonními, kteří vzpomínali na to, co viděli, slyšeli a čeho se dotýkali.

V dnešním úkolu budeme uvažovat o Petrově snaze připomínat svým čtenářům dějiny, na kterých leží jejich víra. Apoštol Petr měl nač vzpomínat. Od té doby, kdy ho Pán Ježíš povolal za svého učedníka (Mat 4,18–20), až do času, kdy jeho milovaný Učitel vstoupil na nebesa a v jeho zastoupení se ujal mladé církve Duch svatý. Ten Duch, který nás má podle úvodních slov „naučit všemu a připomenout nám všechno“, čemu učil Pán své učedníky.

Na tomto pozadí minulosti chceme nyní uvažovat o Petrem zdůrazněné potřebě „připomínat“ si věci sice známé, ale pro „utvrzení se v přítomné pravdě“ velmi užitečné.

1. Věrný učitel

K čemu vedl apoštola stálý pastýřský zájem o blaho Kristovy církve? 2 Petr 1,12

Protože z listu vyplývá apoštolova osobní znalost potřeb jeho čtenářů, jakož i jeho hluboký zájem o jejich

duchovní blaho, domnívají se někteří, že Petr byl svého času jejich duchovním pastýřem. Ať už je to jakkoli, zůstává pravdou, že apoštol se neřídil příslovím „sejde z očí, sejde z mysli“. I daleko od nich je stále s nimi, uvědomuje si rozpoložení, ve kterém se nacházejí a dává jim radu, jaká je pro jejich situaci nejvhodnější.

Slovíčko „protož“ odkazuje především zpět k verši 11., kde je řeč o jejich vstupu do Kristova věčného království za předpokladu duchovního vzrůstu podle v. 5–7, čímž má být upevněno jejich „povolání a vyvolení“ (v. 10) a dosaženo jistoty jejich spasení (v. 11).

Jako dobrý učitel připomíná Petr svým posluchačům Boží spásný plán, na který nemají nikdy zapomenout. Je to, jakoby jim řekl: „Nemusíme se bát o budoucnost, jestliže nezapomeneme, jak nás Pán vedl v minulosti.“

Kdo nám má především připomínat Ježíšova slova?
Jan 14,26

Zde je zaslíbení, pocházející přímo z úst Páně, které platilo především jeho prvním učedníkům, ale platí také všem dalším jeho následovníkům. Podle úsudku odborníků průměrný člověk údajně zužitkuje jen desetinu svých rozumových schopností. Nemusíme tedy mít obavy, že se už ničemu nemůžeme naučit. A Duch svatý nás učit a naučit chce. V čas potřeby nám pak toto naučené připomene. Posláním Ducha sv. je připomínat nám Kristova slova.

2. Utvrzení v přítomné pravdě

Proč apoštol ve 12. verši podtrhuje potřebu stálého studia křesťanských pravd i u vyspělých věřících?

Pisatel si počíná taktně. Uznává, že jeho čtenáři znají „ty věci“, o kterých jim píše, ale přece jen cítí potřebu „připomínat“ jim je. Není pochyb, že i my — dnešní čtenáři jeho písemného vzkazu — máme podobné problémy. Mnozí z nás Písmo sv. znají a jeho výroky podpírají své svědecké vyznání. Ale najednou se přistihneme, jak se nám to či ono z paměti vytratilo. I my tedy potřebujeme apoštolovo stálé připomí-

nání „těch věcí“. Pověření připomínat a tím utvrdit věřící ve znalosti Písma a v křesťanském životě dostal Petr od samotného Pána ve velikonočním napomenutí: „... A ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých“ (Luk 22,32).

Jaký význam má ve verši 12. výraz „přítomná pravda“?

Slovo „přítomná“ se vztahuje na poznání náboženské pravdy, které tehdy měli Petrovi čtenáři společně se všemi věřícími. Byli důkladně poučeni, ale své poznání si potřebovali stále osvěžovat a prohlubovat. Ne-potřebujeme totéž i my? (1 Kor 10,12)

3. Věrný pastýř

Co pokládal apoštol za svou neodkladnou pastorační povinnost? 2 Petr 1,13

Jako Pavla „vázala“ „Kristova láska“ (2 Kor 5,14), podobně i Petra nabádala k neúnavné službě láska ke svěřenému stádu. Jeho pastorační svědomí ho pudilo k tomu, aby věřícím připomínal základy jejich víry. Proto stále obrací jejich zřetel na historické a mravní základy jejich náboženství. Jeho počáteční úsilí nemělo snad patřičný úspěch, protože jim stále znovu chce připomínat, co se naučili. Napomínání totiž nerozlučně patří k pastorační péči.

Proč mají mít křesťané dobře vycvičenou paměť?

Naše paměť podléhá určité zákonitosti a její obzor se rozšiřuje nebo zužuje podle závažnosti toho, čím se zabývá. Jestliže není důsledně a vytrvale vedena ke hledání pravdy, zakrňuje a ztratí schopnost chápat hluboký význam Božího slova. Duševní obzor se rozšíří, jestliže se mysl bude zabývat vzájemným vztahem biblických námětů, porovnáváním jednotlivých textů a řešením duchovních problémů. Je třeba vnikat pod povrch, tam pilného badatele čekají vzácné myšlenkové poklady.

4. Věrný až do konce

Kam až sahala apoštolova důvěra ve slovo našeho Pána Ježíše Krista? 2 Petr 1,14

Výraz „dokudž jsem v tomto stánku“ (v. 13) vzpomíná téma smrti. Petr byl o této skutečnosti dobře poučen. O dni a hodině své smrti sice neví, ale správně tuší blízkost tohoto rozhodujícího okamžiku. Více než 30 let myslel na to, co mu řekl Pán u jezera Tiberiadského (Jan 21,18.19; viz také Jan 13,36). Zestárlý apoštol hleděl tváří v tvář mučednické smrti klidně. Z jeho postoje necítíme žádnou sebelítost. Nemá na zřeteli vlastní blaho, ale spásný zájem spoluvěřících.

5. Tváří v tvář smrti

Jaký zájem o duchovní blaho svých čtenářů projevuje apoštol tváří v tvář smrti? 2 Petr 1,15

Z uvedeného textu jasně vyplývá vědomí naléhavosti a závažnosti toho, co píše. Výrazem „po odchodu mém“ míní svoji blízkou smrt. Apoštol tu používá řeckého výrazu *exodus*, tj. „odchod“. U tohoto slova nás nejdříve napadne odchod Izraelců z Egypta. Petr jím znázorňuje svůj odchod z tohoto života — smrt ukřižováním. Kdyby byl Petr tímto slovem mínil bezprostřední přenesení do nebe v okamžiku smrti, mohl spíše použít známého řeckého výrazu *eisodos*, tj. „vchod“, nebo „vstup“ s náznakem nebe. Použitím výrazu *exodus* naznačil, že neočekává bezprostřední vstup do slávy, ale míní smrt jako odchod ze života bez jakéhokoli náznaku nějakého bezprostředního vstupu do zaslíbené vlasti.

Bez dalších slov o vlastní smrti jako odchodu se apoštol soustřeďuje na spásný zájem svých přátel. Proto píše svůj dopis s častými i naléhavými důrazy na „pamatování“. Už víckrát se zmínil o zdrojích, dostupných pro jejich duchovní rozvoj — božsky dané poznání Pána Ježíše Krista (v. 3), „veliká a drahá zaslíbení“ (v. 4), mravní ctnosti, které přinášejí duchovní ovoce (v. 5–8) a které usměrní jejich kroky k Božímu království (v. 9). Je možné, že naléhavou výzvou k za-

Pamatování -----
znamenal ve svém evangeliu a co se obvykle pokládá za informaci, kterou Marek získal od Petra. Od v. 12 apoštol znovu důrazně připomíná pamatování si toho, čemu se naučili a ve v. 15 vkládá tuto radu do souvislosti se svou blízkou mučednickou smrtí. Tato napomenutí jsou dojmavou částí jeho poslední vůle a čtenáři na ně s láskou vzpomínali a šířili je.

6. Závěr a naučení

„Nejen apoštol Petr, ale i dnešní kazatelé evangelia uznávají nutnost poznané pravdy znovu připomínat. Lidé jsou zapomětiví, takže tyto pravdy nemají na ně patřičný vliv. Posláním kazatele není jen zvěstovat lidem pravdy, které dosud neslyšeli, ale velká část jeho práce spočívá v připomínání pravd už známých a dohlížení na jejich vliv v životě věřících. V návalu starostí, povinností, zájmů a světských pokušení mohou i věrní křesťané pozapomenout na významné pravdy, a kdyby kazatelé evangelia nevykonali nic jiného, než je jen členům připomínali, nepracovali nadarmo“ (Albert Barnes).

Věrnost pastoračnímu poslání vyžaduje, aby kazatelé svým sborům připomínali základní pravdy, které je vedly k rozhodnutí stát se křesťany. Všichni křesťané by měli zkoumat základy své víry a vítat připomínací službu Ducha svatého. Naše paměť je slabá a my potřebujeme častější osvěžení naděje, která je v nás.

Každý věřící křesťan stojí před otázkami: Dovoluji každodenně Duchu svatému, aby mne poučoval, anebo jen v sobotu? Jak často se vracím k základním pravdám, které mne vedly k tomu, že jsem se rozhodl přijmout adventní poselství? Jak pilně zkoumám inpirované slovo, uvažuji o něm, a jak jsem ochoten podělit se o jeho zvěst s jinými? Pomáhá mi tato zvěst překonávat těžkosti přítomného života a bez obav, stejně jako Petr, hledět i tvář v tvář smrti?

SVĚDEK SLÁVY

Základní verš: Mat 17,1.2

Čtenáři apoštolových dopisů žili v modloslužebném prostředí. Ti, kteří měli odvahu stát se křesťany v 1. století to neměli lehké. Museli odmítnout mnoho božstev širokého i blízkého okolí, z kterého nebylo úniku. Sochy těchto božstev lemovaly cesty do každého města nebo vsi. Byly jimi vyzdobeny i veřejné budovy. V soukromých domech byla místa, kde byla umístěna rodinná božstva. Ba ani na venkově nebylo úniku, protože všude byly posvátné háje a jeskyně, zasvěcené jednomu nebo vícero uctívaným božstvům rozsáhlého pantheonu.

V takovém prostředí měli křesťané vzývat neviditelného Boha, který se zjevil v osobě svého Syna. Ježíš, narozený jako Žid, zvěstoval ty nejvznešenější mravní zásady a vyzýval své následovníky, aby je věrně zachovávali. Jeho náboženství se natolik lišilo od náboženství ostatních lidí, že jeho stoupenci potřebovali značnou odvahu, jestliže měli setrvat ve svém novém věrovyznání.

Petr napsal své dva dopisy ve snaze posilnit takovéto věrné zastánce v jejich statečném svědeckém úsilí. Ve své druhé epištole vybízí své spoluvěřící, aby rozvíjeli svůj duchovní potenciál (1,2), aby rostli ve zbožnosti (1,3.4), pilně přidávali jednu křesťanskou ctnost ke druhé (1,5—7) a připravovali se ke vstupu do Kristova království (1,10). Vystihl jejich trvalou potřebu povzbuzení a poučení, a proto jim připomíná, aby zůstali věrní tomu, čemu uvěřili (1,10—15).

Ve v. 16—18 jim znovu připomíná základní důvody víry s odkazem na vlastní zkušenost, kterou jakoby zažil jen krátce předtím — totiž slávu proměnění Páně. Nikdy, nikdy by nechtěl zapomenout na onu slavnou událost! Věděl, že tímto svěděním je posilní,

utvrdí ve víře a svědecké službě v ponanskem prostředí, ve kterém žijí.

1. Báje nebo skutečnost?

Jak apoštol zdůvodňuje věřícím své svědecké poslání? 2 Petr 1,16a

První křesťané žili ve světě, jehož hlavní náboženské proudy žily z bájeslovných a folklórních představ, zaměřených na vysvětlení mnohých základních tajemství života. Mnohé mýtické příběhy se tradovaly v řeckých i římských legendách v politické formě. Mýtičtí bohové a bohyně v těchto legendách byli znázorňováni s lidskou tváří, v mnohých případech dodnes zachovanou v umělecké podobě. Jedinou výjimkou z tohoto všeobecného trendu byl judaismus se svým monoteismem, vyznávajícím: „Slyš, Izraeli, Hospodin, náš Bůh, je jeden Hospodin“. Ani to však nezabránilo, aby do smýšlení vyvoleného lidu v předkřesťanském období nepronikly mnohé fantastické a nebiblické představy. Do tohoto fantaziemi prosáknutého prostředí přišla skutečnost betlémského Dítěte, tiché, ale prací vyplněné roky v Nazaretě, křest v Jordánu, počáteční kázání u Galilejského jezera, projevy divotvorné moci a Kristovo přijetí i zavržení v Jeruzalémě. Jen málokdo byl schopen za Ježíšovým lidstvím postřehnout Kristovo božství a za synem člověka poznat Syna Božího. Při jisté jedinečné příležitosti se opona poodhrnula a nebeská sláva zazářila naplno. Bylo to na hoře proměnění, kde se syn Marie zjevil jako Syn Boží.

Petr musel mít toto všechno na zřeteli, když od napomínání, aby se jeho spoluvěřící rozpomínali, přechází k události, jíž byl očitým svědkem. Především zavrhne „vymyšlené báje“ („vtipně složené básně“). Mohl tím myslet výše vzpomenutou pohanskou mytologii, ale mohl mít na zřeteli i chytrácky překroucené křesťanské učení — jako výplod falešných učitelů, které rázně kárá ve 2. kapitole této epištoly.

2. Moc a příchod Páně

Co bylo obsahem apoštolovy zvěsti, kterou hlásal věřícím? 2 Petr 1,16b

Moc a příchod našeho Pána Ježíše Krista. Není pochyb, že mimo přítomného výjevu slávy měl Petr na zřeteli i Kristův návrat v slávě. Proměnění na hoře, ukazující „moc“ i „slávu“, bylo pro očité svědky tohoto výjevu náznakem budoucí slávy jejich Pána při jeho 2. příchodu. (Na souvislost „moci“ a „slávy“ nás upozorňují další texty Písma: Mat 24,27–30; 1 Kor 15,53–58; 1 Tes 4,14–17; 2 Tes 1,7–10; 2 Petr 3,10–13.)

Jaké zajímavé svědectví zaznamenává Petr o své přítomnosti na hoře proměnění? 2 Petr 1,16c

Ve výrazu „ale jakožto ti, kteříž jsme očima svýma viděli jeho velebnost“ má svůj význam každé slovo. Spojka „ale“ se vztahuje na pisatelovo tvrzení, že zvěstovatelé evangelia nehlásají mýty a báje, když zvěstují Kristovu moc a jeho příchod. Naopak, svědčí o tom, co skutečně viděli. Byli tedy „očitými svědky“ — „očima svýma viděli“ — výraz, kterým Petr potvrzuje nadřazenost svého svědectví oproti zvěsti těch, kteří šířili „vtipně složené básně“ — „chytrácky vymyšlené bajky“. Petr, Jakub a Jan měli tu přednost vlastníma očima hledět na oslaveného Ježíše. Viděli „Krále v jeho kráse“ (Iz 33,17).

3. Nebeská skutečnost

O jaké slávě svědčí věřící apoštol jako jeden z očitých svědků? 2 Petr 1,17

„Přijalť zajisté od Boha Otce čest a slávu.“ Apoštol se zde snaží vylíčit určité stránky jedinečné scény, již byl očitým svědkem. Nejde mu přitom o všechny podrobnosti příběhu, jak je v devíti verších zachytil Marek (kap. 9,2–10). Soustřeďuje se na ty rysy, které bezprostředně slouží jeho záměru — chce zdůraznit spolehlivost křesťanského poselství na rozdíl od mýtických pramenů opozičních filozofických názorů, nebo nepravověrných křesťanských skupin. Za

tím účelem připomíná čest a slávu, kterou jeho Pán přijal na hoře — čest a slávu, kterou měl „prve, nežli svět byl“ (Jan 17,5). Při svém příchodu na svět odevzdal Syn Boží tyto nebeské přívlastky do rukou svého Otce a opět část z nich nakrátko přijal, aby je po nenebevstoupení převzal zpět navždy.

„Když se stal k němu hlas takový od velebné slávy.“ Neumíme proniknout tajemství vzájemného spojení Otce se Synem v době pozemského života našeho Pána. Písmo svědčí jen o třech případech, kdy byl veřejně slyšet Boží hlas: při křtu (Mat 3,17), při proměnění na hoře (Mat 17,5) a krátce po Kristově triumfálním vstupu do Jeruzaléma (Jan 12, 28). Jak vzácné muselo být toto uznání pro Syna člověka za jeho dobrovolného pobytu na zemi! Byl to hlas toho, kterého znal a nadevše miloval — hlas Otce! Přicházel z otcovského domu, kde je plno nevýslovné slávy a velebnosti. Představme si mladého muže, který odcestoval s výpravou do Antarktidy, který by ve svém tranzistorovém přijímači slyšel hlas svého vzdáleného otce, ubezpečujícího jej, že je vše v pořádku, pomocné zásilky přijdou včas, a že se brzy vrátí domů! Syna opouští pocit osamělosti a očekávání mu ulehčí pokojná důvěra.

Jaký význam měla Boží potvrzující řeč, kterou učedníci slyšeli na hoře slyšet? 2 Petr 1,18

Okolnosti Božího promluvení byly na hoře proměnění jiné než ty, za kterých Pán Bůh promluvil při Synově křtu a jeho triumfálním příchodu do Jeruzaléma. Daleko od zástupů byly tři křehcí smrtelníci ve společnosti tří historicky nejvýznamnějších duchovních vůdců — Ježíše, Mojžíše a Eliáše. Říci, že šlo o jedinečný výjev — nestačí. Šlo o jeden z vrcholných okamžiků dějin vesmíru. Byl to záblesk vítězství — tak potřebný ve stínu kříže. Tento výjev ozřejmí, že Všemohoucí vládne a stále vládne. Petr a jeho spoluúčedníci viděli a slyšeli, jak jejich Mistr rozmlouvá se vzkříšeným Mojžíšem a proměněným Eliášem o své oběti a o svém vítězství (Luk 9,31). A tehdy zazněl hlas Otce přiznávajícího se ke svému milovanému Synu. Jakou jistotou muselo toto oznámení naplnit srdce

učedníků! Jakou potěšující a ujišťující vzpomínkou to zůstalo Petrovi, kdykoli se později vracel k této události.

4. „Byli jsme s ním“

Která skutečnost dovolovala Petrovi tak důrazně svědčit, jak to dělá ve v. 18?

Tři očití svědkové byli spolehlivou zárukou pravdivosti této jedinečné události. I kdyby byl Jakub později umučen, Petr se mohl stále odvolávat na Janovo potvrzující svědectví. Tato jistota dovolovala Petrovi důrazně prohlásit: „Tento hlas my jsme slyšeli z nebe pošlý, s ním byvše na oné hoře svaté“ (v. 18).

Spojnicí mezi pozemskou skutečností a nebeským světem, obklopujícím zářivým jasnem tři oslavené bytosti, byl božsko-lidský Ježíš. Učedníci byli „s ním“ — s tím, jehož znali a milovali, i když nejednou nepostřehli jeho skutečnou totožnost. Krátce před proměněním Petr vyznal: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ (Mat 16,16). A nyní měl poznat, že tento postřeh byl správný.

O jakém Petrově nepochopení svědčí jeho odpověď na hoře proměnění? Mat 17,4

Zatímco Mojžíš a Eliáš mluvili s Ježíšem, tři smrtelníci směli být pozorovateli. Tuto svědeckou službu jim umožnil prostředník, Ježíš Kristus, patřící ke světu nebeskému i pozemskému. Jen co tento nebeský výjev pominul, jejich Pán jim opět patřil. Asi po šesti měsících jim ho ale nebeský oblak zahalil a on na něm odešel do svého věčného příbytku slávy (Skut 1,9). Po této závěrečné události se nejednou ve vzpomínkách vraceli k oné slavné události na „svaté hoře“.

5. Potřeba inspirovaného svědectví

Proč nedostalo více věřících totéž svědectví, jaké získali tři učedníci na hoře proměnění? Čím nám může pomoci při odpovědi Pavlovo porovnání viditelného a neviditelného z 2 Kor 4,18?

Každý křesťan potřebuje důvěru, kterou je možné

další apoštolové na hoře proměnění. Nemusí jít o tak dramatickou událost, jaká oslovila tři učedníky, avšak takové zkušenosti by se měly stát skutečností jako důsledek studia a osobního poznání.

Písmo se nejednou zmiňuje nejen o potřebě. takových zkušeností, ale i o možnosti získat je. Pán Ježíš poukazuje na potřebu znovuzrození jako typické zkušenosti každého jeho následovníka. Žádný tělesný projev nenaznačuje začátek takového nového duchovního života. K tomuto divu dochází vevnitř — na úrovni duchovní, ne tělesné. A přece: „Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůž vjíti do království Božího“. Právě náboženství nejenže takového možnosti nadpřirozena nezavrhne, ale jejich náležité projevy přijímá a vítá (Jan 3,3).

Každý z nás potřebuje svůj individuální zážitek zázraku milosti. Hlavním problémem přitom není povaha, čas a místo takové události. O mnoho důležitější je s jistotou vědět, že jsme se setkali s Bohem a hluboce jsme si uvědomili jeho svatost, moc, lásku, oslovení a jeho osobní zájem o naše blaho. Toto vědomí osobního setkání s Bohem má pro nás nedocenitelnou hodnotu.

Písmo zaznamenává mnohé obdivuhodné příklady Božího oslovení člověka, jako např. zkušenost Mojžíšovu (2 Moj 3,1–6; 33,11; 5 Moj 34,10), Izaiášovu (Iz 6,1.5), Danielovu (Dan 7,9.10), Pavlovu (Skut 9,3). I Písmem potvrzenou skutečností však zůstává, že většina věřících nemá zážitky podobných nadpřirozených projevů. Obvyklejší je zkušenost s Božím „tichým hlasem“. Všichni však potřebujeme živé vědomí stálého spojení s Bohem.

6. Závěr a naučení

Jistota naší víry spočívá na vtělení Syna Božího jako Syna člověka, Ježíše z Nazareta. Událost proměny na „svaté hoře“ dramaticky znázornila spásný čin Boží a příchod budoucího království slávy. Dnešní úkol chtěl obrátit naši pozornost na majestát našeho Spasitele a jeho moc nad hříchem a smrtí. Jeden z „oči-

tých svědků“, apoštol Petr, nás v souvislosti s budoucím královstvím slávy přesvědčivě upozornil, že nesledoval „vtipně vymyšlené básně“. Jako očité svědek oslavení Páně — miniaturní reprezentace Kristova přícházejícího království — chtěl svědeckým ujištěním o tom, co viděl, slyšel a na co nikdy nezapomněl, utvrdit věřící v neochvějnou důvěru a jistotu spásných Božích činů. Jeho svědecký záměr plní své poslání i dnes. I když nejsme očitými svědky tak výrazných výjevů, jaké směli zažít mnozí v Písmě vzpomínání lidé, naše dnešní potřeba osobního vědomí živého spojení s Hospodinem zástupů není o nic menší, než potřeba těchto vybraných svědků víry. Naše oči potřebují vidět „Krále v jeho kráse“ (Iz 33,17).

5. úkol — 31. října 1987

HLAS PROROCTVÍ

Základní verš: 2 Petr 1,21

Při studiu dnešního úkolu předpokládáme, že Petrova 2. epištola byla adresována těm čtenářům, kteří dostali a četli také jeho první epištolu. Bude tedy dobré, jestliže se seznámíme s tím, jak asi žili tyto první maloasijské křesťané a připomeneme si, za jakých okolností uváděli do praktického života své nové náboženské přesvědčení. Někteří z nich snad pocházeli ze židovských rodin, které vyšly ze své domoviny a usadily se v oblastech kolem Středozemního moře a Středního východu. Takto rozptýlení příslušníci židovského národa se nazývali *diasporou*. Znali spisy, které nazýváme Starým zákonem. Byli vystaveni pozvolnému, trvalému a nebezpečnému vlivu pohanství a filozofií a museli se stále vracet k ústředním tématům křesťanské víry.

Jiní členové těchto rozptýlených shromáždění pocházeli z pohanství a museli překonávat mnohé modlářské zvyklosti a získat nové mravní návyky. Seznámili

se však se spisy zákona a proroků, přijali je jako Boží slovo a na tom budovali svou křesťanskou víru. Petr znal tyto rozmanité potřeby svých spoluvěřících a s jedněmi i druhými se rozdělil o zjevení slávy Páně, jak ji směl vidět na „svaté hoře“, a usměrnil je k další a širší inspiraci, pocházející z „proroctví Písma“.

V této souvislosti bude dobré zamyslet se nad apoštolským vlastním vývojem. Pocházel z Betsaidy, rybářské obce na severovýchodním břehu Galilejského jezera. Bylo přirozené, že se zabýval rybářstvím a pravděpodobně se mu dostalo jen málo vzdělání. I když se Galilea nevyznačovala přílišnou náboženskou horlivostí, Petr a jeho vrstevníci přece jen v synagóze získali základní poučení, které jim dovoľovalo uvěřit a následovat Muže z Nazareta (Jan 1,41).

Je pochopitelné, že jeho teologie byla zpočátku velmi omezená, ale ve společenství s Mistrem měl příležitost rozšířit si a prohloubit chápání pravého náboženství. Zmocněn Duchem svatým mohl o letnicích osvědčit své poznání spásných pravd a zastávat úkol hlavního obhájce mladé církve. Za dalších asi 35 let své pastorační a apoštolské zkušenosti se jeho poznání Písma prohloubilo natolik, že máme dodnes užitek z jeho duchovních darů.

1. Prorocké slovo

Jakou normou se řídil apoštol Petr ve svém životě víry a jakou doporučoval těm, kterým dopisy adresoval? 2 Petr 1,19a

„A máme přepevnou řeč prorockou.“ Tato apoštolská slova není možné v žádném případě zdůrazňovat na úkor svědectví o události proměnění na hoře, nebo v jejím protikladu. Takový výklad není možný. Zjevení Ježíšovy božské slávy na hoře proměnění bylo potvrzením všeho, co proroci o Vykupiteli řekli. Nemohlo existovat žádné větší zjevení — šlo o odhalení věčné slávy Synovy, kterou měl před stvořením světa. Apoštolův zážitek na oné „svaté hoře“ živě zvýraznil každou podrobnost starozákonních prorockých výroků.

Jak souvisí událost proměnění s jistotou biblického proroctví? 2 Petr 1,19b

Tato nezapomenutelná zkušenost na „svaté hoře“ jen zvýšila cenu biblického proroctví v představě apoštolů a podnítila je doporučovat je věřícím, kteří neměli přednost a příležitost zažít tak slavnou zkušenost. Proto apoštol radí: dobře uděláte, jestliže budete s celou vážností dbát na rady slova prorockého, protože proroctví je jako světelný zdroj, osvěcující temná místa prostoru (Ž 119,105). Boží slovo prostřednictvím prorocké řeči starozákonní nebo novozákonní ozařuje přítomnost i lidskému zraku skrytou budoucnost. Pán dal světlo proroctví k tomu, aby nám ukázalo správnou cestu, posvítilo na nebezpečí a bezpečně nás usměrnilo k cíli našeho určení, k otčině, kde už nebudeme potřebovat světlo slunce, „nebo Pán Bůh je osvěcuje“ (Zjev 22,5).

2. Dokud se nerozední

Dokdy, a proč je třeba proroctví? 2 Petr 1,19c

Z poslední části 19. verše jasně vysvítá, že užitečná služba proroctví bude potřebná až do konce života jak jednotlivci, tak i celému lidstvu, tj. do té doby, dokud nepřijde, co jako zaslíbené přijít má — úsvit nového dne, nový začátek, nové nebe a nová země, kde už bude „všechno nové“.

Výrazem až „by se den rozednil, a dennice vzešla v srdcích vašich“ míní apoštol Petr nejen osvětlení jednotlivce duchovním světlem, ale i 2. příchod Ježíše Krista jako vyvrcholení, na které poukazuje velická většina proroctví. Po druhém příchodu Kristově už Boží lid nebude potřebovat Písmo, protože půjde o společenství tváří v tvář.

Z novozákonního svědectví vyrozumíváme, že první křesťané očekávali brzký návrat svého Pána. Byla to přirozená a chvályhodná naděje, spočívající na chápání zaslíbení samotného Krista a očekávání prvních apoštolů. V tomto smyslu „dennice“ — naděje na 2. příchod Kristův vzešla v jejich srdcích a povzbudila je žít křesťanským životem.

3. Zásady výkladu Písma

Jak je třeba dnes chápat Petrova slova o prorocství?
2 Petr 1,20

Především je třeba mít na zřeteli, „že ani jedno prorocství Písma nepřipouští samovolný výklad“. Tato slova chápali vykladači Písma přinejmenším dvojím způsobem: podle mínění prvních nemají proroci k poselství, přijatému od Boha, přidávat žádný vlastní výklad. Mají věrně tlumočit Boží zvěst bez jakéhokoli přidávání vlastního pochopení jejího dosahu. Podle druhého — rozšířenějšího názoru, nemají jednotliví křesťané vnucovat církvi svůj osobní výklad prorockých poselství. Tento druhý názor lépe odpovídá textové souvislosti, jako i následující výstraže před falešnými proroky v kap. 2.

Každé prorocství je třeba zkoumat v celobiblické souvislosti, jestliže máme dojít k pochopení, odpovídajícímu celkovému záměru prorocství. Apoštolova inspirovaná rada nám nedovoluje vyzvedávat ty části prorocké zvěsti, které by přílišným zdůrazňováním vylučovaly nebo překrucovaly celkový záměr Božího zjevení. Při detailních záběrech nesmíme ztrácet ze zřetele celkový obraz.

Při aplikaci Petrovy rady podle uvedených směrnic musíme mít na zřeteli dvojí: (1) co ještě smíme poznat o budoucnosti, a (2) nakolik se máme vyhýbat libovolnému výkladu. Poznáváme vlastní neschopnost předpovídat události zítřka, a ještě méně podrobný průběh vzdálenějších událostí, a to i těch, které jsou načrtnuty i tím nejjasnějším biblickým prorocstvím.

4. Zdroj prorocství

Kdo je podle apoštolových slov původcem prorockého slova Božího? 2 Petr 1,21

I když prorocství hraje tak významnou úlohu v biblické literatuře, jeho původ a zprostředkování lidstvu by bez těchto Petrových slov zůstávalo neobjasněné. Apoštol tu zcela stručně identifikuje zdroj skutečného prorocství. Nejdřív negativně: „Nebo nikdy z lid-

ské vůle nepošlo proroctví...". Je tomu opravdu tak, vždyť proroci museli nejednou psát a zvěstovat slovo Hospodinovo proti vlastní vůli. Stačí uvést příklady: Baláma (4 Moj 22–24), Jeremiáše (Jer 1,1–10), Jonáše (Jon 1,1–3), ba i Mojžíše (2Moj 3,11; 4,10–16) a Izaiáše (Iz 6,5–8), právě tak jako Ozeáše, Joele, Micheáše, Sofoniáše a Agea. Ani v jediném případě starozákonních proroctví nejde o svévolné nápady či představy samotného proroka.

Která Davidova slova ilustrují poslání proroka jako Božího mluvčího? 2 Sam 23,2

Strážlivá úvaha přesvědčí čtenáře Písma, že jinak tomu ani být nemůže. Noe nemohl předvídat příchod do té doby neznámého jevu, jakým byl déšť, a ještě méně jeho příval v podobě potopy. Ani Daniel by nebyl sám od sebe předvídal dlouhodobý sled nástupu i odchodu světových mocností, jakými byly Babylón, Médo-Perzie, Řecko a Řím. A ani Janovi by vlastní předvídavost nevystačila k náčrtu dějin křesťanské církve až do doby konce. Všechna tato proroctví pocházejí z nadpřirozeného zdroje.

5. Duchem svatým vedení lidé

Která autoritativní slova apoštolova jsou pro věřící jediným spolehlivým vysvětlením původu proročských výroků Písma? 2 Petr 1,21b

Tato slova jsou dostatečně podnětná, aby upoutala naši pozornost. Už důrazné „ale“ naznačuje, že proroctví nepochází z lidského zdroje, když pramení z nekonečně vyššího zdroje, tj. z Ducha svatého. Apoštolem použitý výraz „vedení“ v souvislosti s proroctvím naznačuje, že Duch svatý mocně ovlivňoval proroky, kteří si přitom byli vědomí, že poselství, která měli zaznamenat, pochází od Boha a nemohou mu odporovat.

Tato závěrečná věta první kapitoly částečně osvětluje i způsob inspirace. Posel věřil, že je Božím nástrojem. Sám netvořil poselství, dostal je od Boha a jeho posláním bylo rozdělit se o ně s těmi, kterým je Pán zamýšlel poslat. Prorok však vyjádřil poselství vlast-

ními slovy, řečí posluchačům nebo čtenářům známou. Poselství prošlo mechanismem jeho vlastní mysli a osobnosti a neslo tedy pečeť jeho vlastní individuality. Proto je sloh jednotlivých prorocství odlišný, i když zdroj — Duch svatý — je vždy tentýž.

Která slova apoštola Pavla podobně objasňují působení inspirace? 2 Tim 3,16

Zatímco Petr poukazuje na původ biblického prorocství, Pavel upozorňuje na způsob, jakým proroci Boží poselství přijali a odevzdali (v. 21). Apoštolovi Pavlovi tedy vdčíme za poučení o psaném slově. Připomíná, že „každé Písmo“ je „od Boha vdechnuté“. Svrchovaným původcem celého biblického poselství je tedy Bůh.

6. Závěr a naučení

Adventisté s. d. věří a vyznávají, že „Písmo svaté, Starý i Nový zákon, je psané slovo Boží, které z Boží inspirace oznamovali a zaznamenali Boží svatí lidé, puzení k tomu Duchem svatým. V tomto slově Bůh svěřil poznání, nutné ke spasení. Písmo je neomylné zjevení Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zkušebním kamenem zkušenosti, autoritativním kritériem učení a spolehlivým záznamem Božích skutků v dějinách“ (Základní věroučné výroky adventistů s. d. z r. 1980).

„Adventisté s. d. zastávají protestantské stanovisko, že Písmo a jen Písmo je jediným pravidlem víry a života křesťanova. Pravdivost každého teologického názoru je třeba posuzovat tímto Božím slovem, porovnávat s jeho pravdou a cokoli v této zkoušce neobstojí a této zvěsti odporuje, je třeba zavrhnout (Otázky víry, str. 27.28, orig.).“

VÝSTRAHA PŘED FALEŠNÝMI UČITELI

Základní verš: Žalm 1,6

Obsahem první kapitoly svého dopisu hodlal Petr povzbudit své čtenáře o tom, jak mají důsledně křesťansky žít a vydávat svědectví. V další části uplatňuje svůj prorocký dar, dělí se s nimi o výhled víry. Předvídá, že dějiny se opakují, i když v jiné podobě, a proto je s celou vážností varuje před přicházejícím nebezpečím (2,1–3).

První křesťané pocházeli jednak z obrácených Židů a jednak z pohanů, dychtících po něčem vyšším a vznešenějším, než jim mohla poskytnout jejich původní mýtická a nejednou zlopověstná božstva. Byli tu i jiní upřímní lidé, kteří si nejasně uvědomovali potřebu uspokojivější víry, než jakou měli dosud.

Byly však zde také různé odštěpenecké a extrémní živly, schopné překroutit i to nejlepší učení skupiny, ke které patřily. Takové živly byly už v judaismu a v průběhu prvního století je ovlivnily mnohé biblické nauky. Pohanské kulty podnítily vznik fantastických filozofií, soustředěných na mnohá božstva. Některé z nich se zvrhly v uctívání ďábla a v hanebnou prostopášnost ve jménu náboženství.

V důsledku přílivu poloobrácených pohanů, jakož i lehkovážnosti některých svých členů, nemohla zůstat mladá církev nedotknutá vnějšími vlivy a rušivými prvky zevnitř. Pavla znepokojoval čaroděj Elymas, uctívači Jupitera v Lystře, filozofové v Aténách, vyháněči duchů v Efezu a efezští uctívači Artemis, Římany nazývané Dianou. Není divu, že když Pavel a ostatní apoštolové byli na misijních cestách a správa mladých sborů zůstala v rukou jiných, nejednou přicházel útok i zevnitř.

Petr si dobře uvědomoval nebezpečí, která ohrožovala jeho spoluvěřící a přátele, a proto je poměrně

podrobně varoval před učením, které mohlo oslabit nebo podkopat jejich víru.

1. Pustošící bludy

Co je možné všeobecně říci o působení falešných proroků a učitelů? 2 Petr 2,1.2

Od té doby, kdy svůdce vyřkl svou lež: „Nezemřete smrtí (1 Moj 3,4),“ nikdy nechyběli ti, kteří pohotově protiřečili varovným a napomínajícím radám, které Bůh oznamoval svému lidu skrze proroky. Mojžíš musel varovat izraelity před svůdci a vzbuřenci v době putování pouští (5 Moj 13,1–5). Podobně tomu bylo i v době soudců a judských i izraelských králů (1 Král 22). Falešní proroci podkopávali reformní snahy Jeremiášovy (Jer 14,13–16; 20,1–17; 29,30–32), zatímco Micheáš a Sofoniáš byli nuceni varovat před podobným odpadnutím (Mich 3,5–12; Sof 3,4).

Jaké poučení dává Petr svým čtenářům z minulých zkušeností Izraele s falešnými proroky? 2 Petr 2,1

Petr si uvědomoval nebezpečí, které ohrožovalo členy církve, že svody budou znepokojovat církve až do konce času (Mat 24,11.23–27). V době psaní tohoto dopisu se stav sborů zdál být celkem uspokojující, nepokoje však měly nepochybně přijít. Proto se všemožně snažil upozornit věřící na přicházející nebezpečí.

Petr nemluví, že přijdou falešní „proroci“, ale „učitelé“. Může to být náznak toho, že tito rušitelé nebudou zavádět nové nauky a jejich oprávněnost dotvrzovat prorockým viděním, ale budou překrucovat to, co věřící sbory přijaly a čemu věří. Jeho varovné pokyny jsou i s odstupem času dostatečně jasné a určité. Má oprávněnou naději, že čtenáři rozeznají falešné nauky. V této naději můžeme nyní stručně zkoumat některé falešné názory.

2. Falešné nauky

Jaký důvod vidíš v apoštolově použití silných výrazů na označení zla, které umí napáchat nesprávné názory? 2 Petr 2,1.2

Výraz „kteří uvedou sekty zatracení“ naznačuje, že

tito rušitelé jako falešní proroci nepřijdou zvenčí, ale povstanou ze samotných věřících.

Co napsal věřícím o roztržce apoštol Pavel? 1 Kor 11,19; Gal 5,20

Petrův výraz, použitý ve 2 Petr 2,1 se vztahuje na nauky, které církev nemůže uznat a přijmout. Z dalšího Petrova popisu vyplývá, že jde o popírání Krista jako božského Vykupitele (v. 1), nedůstojné nebo výstřední chování (v. 2), vykořisťování věřících ve prospěch samozvaných učitelů (v. 3) a nepočetné zájmy (v. 10.13.14.18). Tyto bludy však nezůstaly jen záležitostí Petrovy doby. Vyskytovaly se v menší či větší míře v celých staletích dějin církve.

3. Škodlivost bludných nauk

O jakých škodlivých důsledcích „zapírání Pána“ pro jednotlivce i pro společenství věřících se apoštol zmiňuje? 2 Petr 2,1c.2

Svůdci mezi věřícími kdysi uznali Krista za svého svrchovaného Pána a byli započtení mezi ty, kteří byli „koupení“ jeho výkupnou obětí. Později z neuvedených příčin odpadli do té míry, že popřeli Božství Krista, který „je obrazem neviditelného Boha“ (Kol 1,15). (Viz 1 Jan 2,18–22) Je možné některého křesťana obvinit z horšího provinění? Petr, vzpomínající na to, jak sám zbaběle zradil Pána, jistě psal tuto větu v hlubokém zármutku, ale přece dost jasně, důrazně a výstražně, aby varoval jiné před vlastním odstrašujícím příkladem. Jestliže se ze svého rouhavého chování nebudou kát, jejich konec je zpečetěn ne nějakým svévolným rozhodnutím z Boží strany, ale jejich vlastním jednáním „uvodíce na sebe rychlé zahynutí“ (v. 1c; viz Fil 3,18.19), tj. věčnou smrt.

Účinek zlého skutku zřídka kdy dopadá jen na hříšníka samotného. Trpí tím i jiní. Důsledky takového „životního stylu“ stíhají všechny následovníky tohoto žalostného příkladu. Petr předvídá pád mnohých, kdy si věrných členů, jestliže nepřijmou jeho radu a varování. V Písmě je mnoho svědeckých výroků, potvrzujících tuto skutečnost, a proto bychom měli pozorně

sledovat, jaká naučení nám plyne z dějin lidu Božího.

Výraz „cesta pravdy“ se zde vztahuje na církev (Skut 9,2; 19,9.23; 22,4; 24,14.22). Jestliže lidé pro zradu samotného Pána nebo nepatřičné chování potupí cestu pravdy, tupí vlastně církev s její Hlavou. Kristus je totiž „cesta“ i „pravda“ (Jan 14,6).

4. Ovoce roztržky

Jak Petr strhává masku z tváře falešných učitelů?
2 Petr 2,3

Nejen v Petrových dobách, ale v celých dějinách církve až dodnes se mnoho lidí hlásilo ke křesťanství jen pro hmotný zisk, ať už v podobě peněz, nemovitostí, případně něčeho jiného. Mnozí se neštíteli ukázat svoji hrabivost, lakomství a ziskuchtivost, „chytrácky vymyšlenými řeči“. Petrova jasná a srozumitelná slova v těchto verších by měla být výstrahou všem pracovníkům v díle Božím, aby odolali pokušení „kupčení“ („vykořisťování“) na úkor členů a aby byli vždy průhledně čestní. Mnohem šlechetnější je dávat, než v duchovenské službě sledovat hmotný zisk.

Apoštol nezapomíná připomenout odplatu za nečestnou službu: „... kterýchž odsouzení již dávno nemešká, a zahynutí jejich nespí“.

Které tři výstražné příklady uvádí apoštol jako důkaz nevyhnutelnosti Božích soudů? 2 Petr 2,4–8

1. Anděly, kteří hřešili (v. 4). Jestliže tedy podle apoštolových slov Bůh neušetřil anděly, nepřehlédne ani hříchy falešných učitelů.
2. Starý svět („první svět“) (v. 5). Vedle trestu, který stihl předpotopní svět, poukazuje Petr na jasnější stránku tohoto Božího soudu, když ve snaze povzbudit křesťany, aby vytrvali ve spravedlnosti a nepodlehli všeobecné bezbožnosti, upozorňuje na zachráněného Noeho, „kazatele spravedlnosti“.
3. Sodoma a Gomora (v. 6–8). Tato starodávná města stihl zvláštní Boží soud. Z Petrových slov však vyplývá, že tomu tak nemuselo být. A nemuselo to být v žádném z uvedených případů. V každém z nich

je však i pozitivní stránka. Tím jsou tyto příklady dodnes varovným znamením a výzvou k pokání.

5. Boží milosrdenství

Kde a jak nacházíme vysvobození z pokušení? 2 Petr 2,9a

Petr mohl mít v této souvislosti na zřeteli Ježíšovu prosbu k nebeskému Otci: „Neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás ode zlého“ (Mat 6,13). Je to prosba, aby nás Pán Bůh zachoval od pádu do pokušení a současně prosba, aby nás vysvobodil z pokušení, když už jsme do něj upadli. Jistý spisovatel výstižně poznamenal, že „křesťanství není pojišťovnou před životními zkouškami“. Z Písma totiž víme, že i „zbožní“ lidé potřebují vysvobození z pokušení.

Petrův výraz „umí Pán“ (může) zdůrazňuje Boží vševědoucnost, protože „všecky věci jsou nahé a odkryté očima toho, o kterémž jest řeč naše“ (Žid 4,13). On se tedy může postarat o své „pobožné“, t.j. „bohabojné“, jemu „odevzdané“.

Výraz „pokušení“ je možné chápat i ve smyslu „zkoušky“. Věřícímu zde přicházejí na mysl žalmistova ujišťující slova: „Volají-li spravedliví, Hospodin vyslýchá, a ze všech jejich úzkostí je vytrhuje. Nebo blízko jest Hospodin těm... Mnohé úzkosti jsou spravedlivého, ale Hospodin ze všech jej vytrhuje“ (Ž 34, 18–20).

Cemu se bezbožní nebudou moci vyhnout? 2 Petr 2,9b

Právě tak, jak Pán umí vysvobodit pobožné z jejich soužení, může „nepravých pak ke dni soudu potrestaných dochovati“ (v. 9b). V těchto slovech je nepochybně vyjádřena jistota, že takoví lidé neujdou konečné odplatě. Zkušenost nás učí, že takoví lidé — a s Petrem tu máme na zřeteli falešné učitele — musí okoušet trpké ovoce své nešlechtné setby. I když se nám někdy zdá, že se jim daří a že „se vypínají jako zelený strom“ (Ž 37,35), ale „mají svědomí cejchované“ (1 Tim 4,2).

6. Závěr a naučení

„Ve všech dobách přinášeli filozofové a učitelé světa různé teorie, kterými chtěli ukojit potřeby duše. Každý pohaný národ měl své slavné učitele a náboženské soustavy s jinými spásnými prostředky a prostředníky, než je Kristus. Všechno to však odvracelo lidskou pozornost od tváře nebeského Otce a lidské srdce naplňovalo strachem a obavami z Boha, který měl pro ně připravené hojné požehnání. Milióny lidí úpí v otroctví falešných náboženství, tísní je obavy, upadají do tupé lhostejnosti a žijí bez naděje, radosti a vyšších zájmů zde na zemi, s tlumeným strachem o budoucnost. Jen evangelium Boží milosti může člověka povznést a usměrnit k Božímu království. Poznáváním Boží lásky, zjevené v Kristu, se probouzí srdce a ožívují duchovní schopnosti. Kristus přišel obnovit Boží obraz v člověku a kdokoli odvádí lidi od Krista, odvádí je od zdroje pravého rozvoje, olupuje je o naději, cíl a slávu života“ (DA, str. 478).

7. úkol — 14. listopadu 1987

DVOJÍ ÚDĚL

Základní verš: Ž 15,1.2

Znepokojuje vás, když slyšíte, že někdo v církvi učí něčemu, co odporuje základním bodům víry, příznačným pro církev adventistů s. d.? Je jasné, že Petr je roztrpčen při pomýšlení na pustošivý vliv a dílo podvrtných učitelů v jeho milovaných křesťanských sborech. Avšak jeho první myšlenka, připomínající Boží moc vysvobodit věřící ze zlého, je pozitivní a povzbuzující jak pro něj, tak pro jeho čtenáře. Přitom si není o nic méně jistý, že nespravedlivé stihne trest (v. 9). Varovné příklady z Písma sv. mají nejen historickou cenu, ale patří k inspirovanému Písmu: „napísáno jest k napomenutí našemu, kteříž jsme na konci

světa“ (1 Kor 10,11). Jsou pro nás zkušebním kamenem, umožňujícím nám rozeznat dobro od zla, vyhnout se teologickým a duchovním osidlům a neochvějně setrvávat v církvi při věcech, „kteréžkoli jsou pravé, kterékoli poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli čisté, kterékoli milé, dobro pověstné, jestli která ctnost a jestli která chvála ...“ (Fil 4,8).

Dnešní úkol nás nemá vést k tomu, abychom snad kritickým prstem poukazovali na někoho, kdo se nám může jevit jako člověk méně pobožný, nebo ne tak pravověrný, za jaké se pokládáme my sami. Spíše nám má pomoci zamyslet se nad zdrojem, z kterého naše myšlenky a činy pramení. Poznání pravého učení nás nezachrání před bludem, který znepokojoval apoštola Petra. Naše myšlenky a pohnutky musí ovládat Kristus.

1. Vysvobození, nebo soud

Co Pán „umí“, a jak účinná je jeho schopnost toto poznání uskutečnit? 2 Petr 2,9

Apoštol Petr líčí Pána jako toho, který „umí“ (může) dvojí: (1) vytrhnout pobožné z pokušení, (2) nespravedlivé ponechat až do soudného dne a potrestat.

Vytrhnout pobožné z pokušení. Výraz „pokušení“ v této souvislosti znamená jednak svádění k hříchu, ale i zkoušky, doléhající na ty, kteří hříchu odporují. Ve v. 5. a 7. Petr uvádí příklady Noeho a Lota. Apoštol mohl uvést i svoji vlastní zkušenost, jak navzdory Kristovu varování zapřel svého Pána. Mohl se také zmínit o tom, jak jej Pán vysvobodil z vězení (Skut 12,5–17).

„Ve chvílích největšího zoufalství pocítí všichni, kteří chtějí uchopit Boží ruku, že Boží pomoc je nejbližší. Vděčně pak budou hledět i na nejtemnější úsek své cesty. „Umí Pán pobožné z pokušení vytrhnouti“ (2 Petr 2,9), vyvede je z každého pokušení a soužení; jejich víra bude pevnější a zkušenost bohatší“ (DA, str. 528).

„Nepравých pak ke dni soudu potrestaných dochovati.“ Tuto zkušenost Petr zná-

zornil, když poukázal na potopu (v. 5) nebo i Sodomu a Gomoru (v. 6). „Soudný den“ je zde chápán jako „den Páně“ (2 Petr 3,7.10).

2. Život falešných učitelů

Které další „bezzákonné skutky“ samozvaných učitelů odhaluje apoštol? 2 Petr 2,10

Od 10. verše se dokresluje obraz těchto podvratných živlů. Jsou to lidé, „kteří po těle v žádosti nečisté chodí“, tj. ovládají je nízké tělesné pudy, neovládané a neusměrňované vyššími zájmy. (Viz Řím 8,1–8) Výraz „tělo“ má v novozákonní souvislosti význam protikladu „ducha“ a vztahuje se na nižší přirozenost, kde jsou duchovní zájmy ovládané touhami pudovými. Tito zrádcové pravé víry „neuznávají nikoho nad sebou“, ba popírají (v. 1 a 11) i královskou autoritu samotného Krista. Nepřekvapuje, když jsou tito lidé dále nazváni „smělí, sobě se zalibující“, nemající žádné přirozené úcty k důstojnostem, tj. k slavným představitelům ať už nebeské rodiny, nebo církevní pozemské autority.

3. Andělé, nebo zvířata?

Jaký záměr sledoval apoštol poukazem na příklad andělů ve v. 11?

Lidé se rádi pokládají za nejvyšší tvory, jako kdyby už nebylo ve vesmíru žádných vyšších bytostí. Protože znal povahu těchto rozvratníků, porovnává je apoštol s anděly, kteří jsou „větší v síle a moci“. V židovsko-křesťanském světě prvního století se andělům přisuzovala mnohem významnější úloha, než v naší době. V rabínském učení tvořili andělé celou hierarchii. Bible nezná mnohé z toho, co se o andělech uvádí v pozdější židovské tradici.

Apoštolovo poukázání na jednání andělů mělo být nepřátelům výčitkou vůči jejich neuctivému a Bohu se rouhajícímu smýšlení.

Proč asi Petr tak uštěpačně analyzuje povahu falešných učitelů? 2 Petr 2,12.14

Petr se vrací (v. 12) k demaskování dalších nedostatků nepřátel Božího díla. Přirovnává je k „nerozumným hovadům“, pudovým tvorům, určeným k „zjímání a k zahynutí“. Příčinou tohoto úpadku jsou sami. Kdo by je přitom měl pokládat za své duchovní rádce? Apoštol je vlastně nazývá učiteli bohorouhání, protože se neuctivě vyjadřují o věřících duchovních, které neznají. Jejich zájmy jsou tak přízemní, že neumí rozlišovat duchovní hodnoty. Apoštol přirovnává jejich konec k úhynu zvířat. „Cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žítí. Nebo kdož rozsívá tělu svému, z těla žítí bude porušení...“ (Gal 6,7.8), a „hřích pak vykonaný zplozuje smrt“ (Jak 1,15).

Nebýt Boží dlouhoshovívající milosti, zahubil by pachatele nepravosti vlastní hřích. Pustošivost hříchu nezačne působit až při konečném soudu, ale je zřejmá v jejich nespokojenosti a rozháranosti už i v tomto životě.

4. Děti zlořečenství

Čeho všeho jsou podle apoštolových slov tito rozvratníci schopní? 2 Petr 2,13b.14

Smyslné představy natolik otupily vnímání těchto odpadlíků, že nenacházejí východisko z bludného kruhu svých tělesných žádostí. Ke svým hanebnostem svádějí i jiné, zvláště mladé, aby následovali jejich žalostného příkladu. Na ně se vztahují slova Páně u Mat 18,6.

Seznam neřestí těchto vášněmi zaslepených svůdců se ještě nekončí. Čteme, že jejich srdce jsou „vycvičená v lakomství“. Zřejmě zapomněli na Kristovu radu, aby se varovali „jakéhokoli lakomství“ (v. 12.15) a platí o nich Pavlova slova: „Kořen všeho zlého je milování peněz“ (1 Tim 6,10). Blažený člověk, který se brzy ve svém životě naučí ovládat vlastnické pudy a rozhodne se s Pavlem „přestati na tom, co má“ (Fil 4,11). Lakomství je samo sobě největším nepřítelem, protože je nenasytné. Závěrečný výrok o nich ve v. 14, že jsou „synové zlořečenství“ je možné chápat jako

výkřik pisatelova srdce nad pustošivým vlivem zákaz-
nosného chování se těchto rozvratníků.

5. Přirovnání k Balámovi

Na jakém základě stojí oprávněné Petrovo přirov-
nání falešných učitelů k Balámovi? 2 Petr 2,15.16

Toto přirovnání není náhodné (viz 4 Moj 22—24 kap.). Tento muž, který měl všechny předpoklady být úspěšným Božím prorokem, se z lakomství zaprodal nepřátelům Izraele, a zpronevěřilí učitelé v některých maloazijských církevních sborech podlehli podobnému pokušení. Věděli sice, co je správné a co nesprávné, ale i oni „opustivše cestu přímou, zbloudili, následující cesty Balámovy“, protože si „mzdu nepravosti zamilovali“.

Písmo zná pojem „spravedlivá odměna“ na rozdíl od „mzdy nepravosti“. Petr tu používá důrazného řeckého výrazu „zamiloval si“ zřejmě s tím záměrem, aby vynikl povahový rys lakomství zaslepeného proroka, tak příznačný i u falešných proroků jeho doby. Takoví lidé vždy a všude hledají hmotný zisk na úkor duchovní čestnosti.

Apoštol označuje prorokovu zatvrzelost v důsledku lakomství za „nemoudrost“ (v. 16). Nemoudrost je důsledkem tvrdohlavého setrvávání v nepravosti. Apoštolova jasná řeč má probudit jeho čtenáře. Nechce, aby následovali falešné vzory. Znal totiž Balámův konec: „Baláma pak, syna Beorova, zabili mečem“ (4 Moj 31,8).

6. Závěr a naučení

Pán Bůh vysvobozuje své děti z různých pokušení. Zpráva o jeho zacházení s vyvoleným lidem v minulosti nás ujišťuje, že On může a chce vysvobodit své děti z pokušení i dnes. Naproti tomu nespravedlivé zničí jejich vlastní nepravost. Hřích je sebezničující.

„Životní zkoušky jsou Božími pomocníky při odstraňování všelijakých slabostí, nečistot a hrubostí našeho charakteru a uzpůsobují nás pro společenství s čistými

nebeskými anděly ve slávě. Jestliže však procházíme těmito zkouškami jakoby ohněm utrpení, zapáleným kvůli nám, nedívejme se na viditelný oheň, ale upřeme oko víry na to neviditelné, věčné dědictví, nesmrtelný život, věčnou tíhu slávy. Jestliže to budeme dělat, oheň zkoušek nás nestráví, odstraní jen strusku a my vyjdeme sedmkrát čistější s Boží pečeti“ (1T, str. 706.707)

8. úkol — 21. listopadu 1987

NEPLODNÝ A NEUŽITEČNÝ STROM

Základní verš: Mat 7,18–20

Mnohá slova a výroky, které používá apoštol Petr ve svém 2. dopise, nám zní krajně nepříjemně. Nesmíme však zapomínat na okolnosti, za kterých svůj dopis psal. Miloval své čtenáře. Je možné, že věděl něco o nich osobně a věřil v opravdovost jejich obrácení, protože je líčí jako takové, kteří „spolu s námi zároveň dosáhli drahé víry“ (2 Petr 1,1). Doslechl se o podvratném díle, které mezi nimi dělají ti, kteří se pokládají za učitele, ale žijí tak nemravně a šíří tak zkázonosné učení, že rozvracejí shromáždění, které pravděpodobně sám Petr pomáhal zakládat.

Zpráva o této škodlivé činnosti přiměla apoštola písemně hájit víru ve snaze posilnit věřící a odhalovat bludy těch, kteří svádějí mnohé. Tyto záměry i nám objasňují, proč Petr ve 2. kapitole používá tak ostré výrazy. Strhává svědcům masku falešné svatosti a odhaluje je jako skutečně odpadlé hříšníky.

Zjišťujeme, že výroky z oněch dob jsou pozoruhodně dnešní a jejich poselství se hodí na mnohé problémy, se kterými se musíme potýkat na sklonku našeho 20. století. Dnešní biblický úkol může být tedy i pro každého z nás zajímavý a užitečný.

1. Odhalení svůdců

Co je příznačné v Petrově přirovnání pro působení těchto svůdců? 2 Petr 2,17

Málokterý z Petrových čtenářů nebo posluchačů by si neuměl představit žíznivého člověka, pobíhajícího od jedné studny ke druhé, jestliže by v žádné nenašel ani trochu vody. A podobně tomu bylo i s členy, vyhledávajícími zkušené učitele a kazatele v očekávání, že jim poskytnou vodu života ze studnic spasení. Mnohé žíznivé duše však prožily trpké zklamání. Tito falešní učitelé neměli duchovní vodu, kterou by uhasili žízeň věřících. Nabízeli jen ničící kritiku, rozvratné podněty, smyslné žádosti a ubohou teologií; neměli však žádné pozitivní, pravověrné biblické učení.

Bořitele sborového života přirovnal apoštol i k prázdným oblakům, které slibují déšť suchem trápeným lidem, které však vichřice rychle odvane a žíznivé ponechává ještě žíznivější, než předtím.

Jaká budoucnost očekává tyto falešné učitele? 2 Petr 2,17b

Svůdné učení přivádí žalostnou žeň. Podle Petrových slov „jim mrákota tmy schována jest na věčnost“. Apoštol je vidí jako účastníky společného údělu s „anděly, kteří zhřešili“ a které Bůh vydal podobné tmě (v. 4).

2. Voda života

Jakou odpověď dal Pán Ježíš Samaritánce při studni? Jan 4,13.14

Rozdíl mezi službou falešných proroků a tím, na něhož se sice odvolávali, ale jehož vůli neplnili, v plném rozsahu ukazuje právě Petrova ilustrace. Zatímco falešní učitelé neuměli podat ani jediný pohár životodárné vody, Ježíš dává svým věrným „živou vodu“, takže „nebudou žíznit na věky“ (Jan 4,10.14). Rozhodující tedy zůstává otázka, jestli přinášená zvěst utiší duchovní žízeň těch, kteří „žízní po spravedlnosti“ (Mat 5,6). Jestliže ne, pak se z „vody živé“ musí nej-

dříve napít sami zvěstující, protože „kdož by se napil vody té, kterouž já dám jemu“, říká Kristus, „nežiznil by na věky, ale voda ta ... bude v něm studnicí vody, prýstící se k životu věčnému“ (Jan 4,14).

Jakou hlavní metodu používaly tyto prázdné „prameny“ a „oblaka“, aby zmařily křesťanskou zkušenost věřících? 2 Petr 2,18

Apoštol obměňuje obraznou řeč a říká, že tito lidé používají „přepychné marné řeči“, kterými svádějí čestné, ale ještě slabé křesťany do svých osidel. Apoštol naznačuje, že navzdory vši vychloubačnosti a krasořečení jde o řeči duchovně právě tak bezvýznamné, jak bezvýznamné a prázdné jsou vzpomínuté prameny a mraky. Jejich hlavním nástrojem svodu jsou však „žádosti těla a chlípnost“, t.j. ten odvěký svod, který ďábel tak úspěšně používal mezi Božími dětmi.

3. Svoboda nebo otroctví?

Na kterou základní zákonitost poukazuje chování falešného učitele? 2 Petr 2,19

Od té doby, kdy galilejský rybář „zanechal všechno a následoval“ Ježíše (Luk 5,11), získal hlubší duchovní pohled. Dobře postřehl taktiku těch, kteří sváděli z pravé cesty mnohé věřící. Používali totiž totéž chytráctví, jaké se používá dosud; příslib nesvazující svobody pro každého pod podmínkou, že se hlásí ke Kristu. Tedy pravý opak toho, co napsal Pavel, „že i to stvoření vysvobozeno bude od služby porušení v svobodu slávy synů Božích“ (Řím 8,21). Byli to ve své době hlasatelé „laciné milosti“.

„Sami jsou služebníci porušení.“ Falešní učitelé sváděli jiné vlastním zkázonosným příkladem. Byli otroky zkázy. Zotročoval je původce každého hříchu. Tuto pravdu Petr konstatuje takto: „Poněvadž, od kohož kdo jest přemožen, tomu jest i v službu podroben“ (v. 19b). Tato hluboká pravda je dodnes aktuální.

4. Osidlo svodu

Jaký význam má apoštolův popis šíření bludu a narušení jednoty církve dnes? 2 Petr 2,20

I když pisatel mluví především na bludné učitele, jeho další poznámky jsou varováním i pro nás, dnešní křesťany. Proto používá rybářské výrazy. Můžeme totiž být právě tak jako odpadlí učitelé „opět zase v to zapletení a přemožení“ „poskvrnami světa.“ Podobně nás napomíná i Pavel: „A protož, kdo se domnívá, že stojí, hleď, abys nepadl“ (1 Kor 10,12; viz Žid 2,1.3).

Není pochyb, že Petr má na zřeteli osud těch, kteří znali Pána, zavrhnuli ho a znovu se rozhodli sloužit nepříteli. „Učiněn jest poslední způsob jejich horší nežli první“ (v. 20). Tento žalostný, ale pravdivý výrok se shoduje s názorem vyjádřeným u Žid 6,4–6: „nebo nemožné jest jednou již osvíceným... kdyby padli zase obnoviti se ku pokání...“ (viz také Mat 12,31; Žid 10,26–29). To je jeden z nejsmutnějších soudů v dějinách, ale není libovolný. Je to nevyhnutelný důsledek svobodného rozhodnutí se těch, kteří kdysi přijali, ale nyní zavrhnuli Kristovu nabídku spasení.

5. Zodpovědnost za poznanou cestu

K jakému smutnému konstatování dospěl Petr ohledně svůdných učitelů? 2 Petr 2,21

Vědění nebývá nikdy bez zodpovědnosti. Jestliže u. jsme například slyšeli o zákoně, nemůžeme se odvolávat na neznalost jeho požadavků, jsme jím vázáni. Tak to bylo i s odpadlíky. Z vlastní zkušenosti znali cestu, která vede ke spravedlnosti skrze víru v Ježíše Krista. Byli jejími proroky a učiteli, i když nehodnými. Bylo by však lépe, kdyby ji neznali, aspoň by byli schopní křesťanské poselství správně ocenit. To nyní nemohou, protože se od něj odvrátili a naváděli k tomu i jiné. Tím na sebe uvalili soud, před kterým se nemohou odvolávat na nevědomost.

Ve v. 21b Petr odhaluje základní příčinu žalostného konce falešných učitelů: „Odvrátili se od vydaného

jím svatého prikázání“. Co bylo tím „svatým prikázáním“? Podle Luk 10,27 je to příkaz: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého... a bližního svého jako sebe sama“. Toto prikázání shrnuje podstatu pravého křesťanství a všech Božích zákonů. Příléhavá aplikace vidí v tomto Petrově výroku náznak odporu odpadlíků vůči zákonu všeobecně, t.j. jejich domnělou nadřazenost nad zákonem a svobodu od jakýchkoli závazků. Je to stará známá filozofie svobody nikým a ničím neomezované, nikomu za nic neodpovídající, krajně bezohledné, jen sama sobě otročící a sebezbožňující.

Jak ličí apoštol závěr cesty, kterou jdou tyto falešní proroci? 2 Petr 2,22

Apoštolova obrana i útok proti těm, kteří sváděli Boží lid, se uzavírá ve 22. verši dvěma příslovími: „Pes navrátil se k vývratku svému“ a „svině umytá do kaliště bláta“. Výroky opravdu nevybíravé, ale výstižné o těch, kteří opouštějí cestu hříchu kvůli cestě spravedlnosti, a pak se znovu vracejí do hříšného způsobu života, zavrhuječího Boží zákon, právě tak, jako když vzpomenuť zvířata projevují sklony své živočišné existence.

6. Závěr a naučení

„Lidé se sotva dostanou výše, než je jejich kazatel. Jestliže je příliš zahleděný do světa, silně to ovlivní jiné. Lidé se odvolávají na jeho nedostatky a jimi ospravedlňují své přízemní zájmy. Tiší své svědomí představou, že mohou lpět na věcech tohoto života a být lhotejní k duchovním věcem, protože jejich kazatelé to také tak dělají... Kazatelé by měli být příkladem sboru. Měli by projevovat živou lásku k lidem a podobnou odevzdanost Božímu dílu, jakou chtějí vidět i při ostatních věřících“ (2T, str. 645, 646).

Petrova jasná řeč ve 2. kapitole této epištoly má právě tak praktický záměr, jako Ježíšova varovná slova: „Co vám pravím, všechněm pravím: Bděte!“ (Mar 13,37). Mýlili bychom se, jestliže bychom si mysleli, že se nám to nemůže přihodit. Písmo i zkušenosti nás

ujišťují, že varování není nikdy dost. Zadosťkovost, cynismus, pýcha, obžerství, opilství, vášnivost, neúcta k jakékoli autoritě a především popírání Krista — to všechno jsou pokušení mnohého ziskem posedlého, se-
xem omámeného, drogami otráveného a vnitřním roz-
kladem trpícího člověka 20. století.

Jestliže se někteří křesťané vracejí ke starému způsobu svého hříšného života, vzdávají se právě svobody v Kristu a znovu se stávají otroky hříchu. Jejich stav je pak horší než předešlý, protože po odpadnutí je už těžší nalézt v Kristu vysvobození z hříchu.

9. úkol — 28. listopadu 1987

PŘIPOMÍNKY A VAROVÁNÍ

Základní verš: 1 Kor 10,11

Ve druhé kapitole vyjadřuje Petr své oprávněné rozhořčení proti nemravným a svádícím učitelům, kteří chtěli zavést jeho sbory do duchovní zkázy. Ve 3. kapitole se vrací ke svému ústřednímu záměru, tj. posilnit odevzdanost věřících Kristu. Za tím účelem se vrací k tématu, započatému v 1. kapitole — k duchovnímu růstu v zájmu přípravy na vstup do „věčného království Pána našeho a Spasitele Jezukrista“ (2 Petr 1,11).

Tato závěrečná kapitola patří k tomu nejlepšímu, co Nový zákon nabízí. Měli bychom ji důkladně prozkoumat, abychom postřehli Petrovu radu a zařídili se podle ní.

1. Průzkum výsměšné kritiky

Jaký záměr sledoval apoštol napsáním své „druhé epištoly“? 2 Petr 3,1

Záměr Petrova druhého dopisu je tentýž, jako záměr jeho první epištoly. Očekával, že věřící přijmou jeho připomínky, protože mají „čistou mysl“ nebo přesněji

„upřímnou mysl“. Z tohoto výrazu vyrozumíváme, že apoštol si vysoce vážil svých čtenářů. Pokládal je za pravé křesťany a povzbuzoval je, aby zůstávali takoví, za jaké je pokládá.

Které dva zvláštní cíle sledoval pisatel u svých čtenářů? 2 Petr 3,2

Apoštol chtěl především připomenout poselství „svatých proroků“ Šlo o proroky starozákonní, a to zvláště ty, kteří předpověděli Kristovo pozemské dílo a jeho příchod v moci a slávě. Dále jim chtěl připomenout mravní naučení neboli „přikázání Pána a Spasitele“, které jim zvěštovali „apoštolové“, aby to dále oznámili mladým sborům a jejich členům. Ani on, ani proroci, ani ostatní apoštolové se neodvolávali na svoji vlastní autoritu. Byli jen mluvčími Páně a jeho božská autorita stačila.

2. Přijdou posměvači

Co měli věřící podle varovných slov apoštola Petra vědět především? 2 Petr 3,3

Hlavní útok posměvačů byl namířen proti učení o 2. příchodu. Proto autor hned na začátku říká: „Toto nejprve věduce“. Zmínka o „posledních dnech“ se týká času mezi Kristovým nanebevstoupením a jeho 2. příchodem. Učedníci, jejich žáci a další následovníci doufali v brzký návrat svého Pána.

Pro Petra a jeho spoluvěřící byl Kristův návrat stále živou nadějí, opřenou o učení Páně (Mat 24), jeho zaslíbení (Jan 14,3), stejně jako o ujištění andělů při nanebevstoupení (Skut 1,11). Pochybujícím a nedůvěřujícím průběh času nahlodal víru v jistotu Kristova návratu. K podobným pochybám byli zvláště náchylní ti, které Petr označil za „posměvače“, protože jejich víra byla už oslabená návykem žít podle vlastních „žádostí“. Byli falešnými učiteli s přízemními a sobeckými zájmy, jejichž duchovní schopnosti byly trvalým hříchem tak zeslabené, že nebyli schopni dětsky důvěřovat zaslíbením zaznamenaným v Písmě sv. nebo těm, která ústně zvěštovali apoštolové.

Jaký význam vidíš ve způsobu, jakým posměvači vyjádřili své pochybnosti ohledně 2. příchodu? 2 Petr 3,4

Apoštol uvádí příznačnou otázku těchto falešných učitelů, zpochybňujících Kristův návrat. Jejich otázka se týkala naplnění mnohých výroků o tom, že Ježíš opět přijde. Protože takováto otázka je pro lidskou mysl přirozená, Petr se o ni nepře. Vystupuje však proti negativnímu duchu, který tuto jejich otázku vyživuje a který pochází z jejich přízemní orientace, tělesných žádostí a nekající smyslnosti.

Povšimněme si ještě, že pochybovači používají pro smrt biblického výrazu „zesnuli“. Přitom se odvolávají na neměnnost přírody: „Všecko tak trvá od počátku stvoření.“ Není pochyb, že postoj posměvačů s jejich poukazováním na neměnný chod přírody neodpovídá skutečnosti.

3. Potopa a budoucnost

Jak vyvrací apoštol námitku o nepřerušném chodu lidských dějin? 2 Petr 3,5.6

Z hlediska přísných soudů, které vzpomíná ve 2. kapitole, nepřekvapuje, že Petr obviňuje posměvače ze záměrné nevšímavosti vůči tomu, jak svět svým stvořením závisí na Bohu. Stačilo stvořitelské slovo a vzniklo atmosférické nebe a podobně na Boží slovo vznikla i země. Apoštol Petr se zřejmě odvolává na 1 Moj 1, kde čteme, že naše země vznikla z „vod“ (1 Moj 1,2.6.7.9.10).

Z řečeného jasně vyplývá, že to mocné Boží slovo, na jehož příkaz svět vznikl, může také jeho existenci zrušit. V přírodě se nejednou stává, že požehnání může být také katastrofou. Životodárné slunce hřeje a vyvolává růst, ale i vysuší a vyhladoví; podobně i životodárná voda podporuje život, anebo jej ničí.

4. Budoucí soud

Co v této souvislosti připomenul věřícím ohledně budoucího soudu? 2 Petr 3,7; 1 Moj 9,15

Apoštol ujišťuje věřící, že totéž „Boží slovo“, ať už

zprostředkované proroky nebo apoštoly (v. 2), anebo znějící přímo při stvoření (v. 5), „chová“, t.j. udržuje „tehdejší nebesa i zemi“ pro závěrečné očištění ohněm v den soudu. Perspektiva této a takovéto očisty v pravém slova smyslu neznamená „konec“ světa, ale jeho definitivní obnovení. Proroci a apoštolové, i Ježíš Kristus sám s adventně orientovanými křesťany všech dob, dychtivě očekávají ne zánik světa, ale „nové nebe a novou zemi, kde přebývá spravedlnost“.

V souvislosti s 2 Petr 3,7 bude dobré si přečíst následující výroky Písma: Ž 21,10; 50,3; 97,3–5; Iz 66,15. 16; Nah 1,5.6; Mal 4,1; Mat 3,11.12. Uvedené texty jasně naznačují, že soudný den očistí zemi po staletí pustošenou hříchem. Očistný proces ohněm má strávit všechny ty, kteří nečinili pokání ze svých nepravostí.

5. Druhý příchod Kristův

K jakému „konci“ směřují podle Písma sv. celé světové dějiny? 1 Kor 15,24–28

V souvislosti dnešního úkolu chceme upozornit na čtyři skutečnosti, týkající se Kristova druhého příchodu:

1. **Jeho nutnost.** Jen Kristův návrat může ukončit neblahé důsledky hříchu – nespravedlnost, krutost, utrpení a smrt.
2. **Jeho jistota.** Kristův druhý advent – plánovaný od věčnosti – není závislý na výpočtech lidské moudrosti, ani na slabých lidských záměrech a plánech. Naše lidská křehkost, nedůvěra nebo odpadnutí mohou sice pooddálit splnění věčného záměru Božího, ale den Páně přijde v pravý čas.
3. **Jeho blízkost.** Podmínky návratu Páně nebyly ještě splněny. Církev nerozvinula svůj potenciál, ne všechny části země byly otevřeny pro evangelizaci, komunikační možnosti byly v začátcích a ještě je třeba mnohé vykonat. Negativní stránka světa je varovným znamením. Lidstvo má v rukou prostředky ke zničení celé planety. Toto nebezpečí se stává rok od roku vážnější. Proto spočívá naše bezpečnost v blízkosti 2. příchodu Kristova (2 Petr 3,11–13).

4. Jeho neodvolatelnost. Lidé nejednou vedli válku v zájmu skončení všech válek, ale žádoucího záměru se tím nedosáhlo. Svrchovaného cíle věčného míru se dosáhne jen Kristovým příchodem. Spasitel světa přijde v pravý čas. Všichni, kteří chtějí být zachráněni, kteří dávají přednost spravedlnosti před hříchem, kteří doufají v Krista a ne v sebe, budou připraveni říci: „Aj, Bůh náš tento jest, očekávali jsme na něj, a vysvobodil nás“ (Iz 25,9; Zjev 22,17).

6. Závěr a naučení

V první kapitole Petr psal o „velmi velkých zaslíbeních“ (v. 4). Ve třetí kapitole soustřeďuje pozornost svých čtenářů na největší a nejvážnější z nich — Kristovo zaslíbení o 2. příchodu a odstranění všech škod, způsobených hříchem. Falešní učitelé se zřejmě vysmívali především tomuto zaslíbení, ale Petr svědčí o jeho jistotě. Jeho svědectví znamená mnoho pro ty, kteří i dnes dychtivě čekají na Kristův příchod.

Patříme svým čekáním a přípravou k těm, o kterých je možné právem říci, že „hledají nejprve království Božího a spravedlnosti jeho“, aby jim Pán mohl všechno ostatní přidat? Patříme opravdu k oblaku těch svědků Kristovy milosti, kteří očekávání této „blahoslavené naděje“ zvýraznili nejen svědectvím slov, ale celým svým životním stylem? Neotřásá naší důvěrou v 2. advent výsměch kdekoho? Zvažme tyto a podobné otázky související s naší přípravou na slíbený Kristův příchod.

10. úkol — 5. prosince 1987

BOŽÍ ČASOVÝ ROZVRH

Základní verš: 2 Petr 3,9

Jako většina lidí, ani první křesťané, ani ti, kteří se snažili je vést, neměli přiměřenou představu o tom, kterého chtěli vzývat. Zachovávali určité náboženské

zvyklosti, ale — jak to platí i o většině z nás — jejich chápání Boží věčné a milující přirozenosti bylo omezené a neurčité. Potřebovali jasnější poznání Všemohoucího. Petr se rozhodl jim pomoci.

Proto porovnával vztah lidstva k času s Božím vztahem k němu (2 Petr 3,8). To samo o sobě poskytovalo účinný argument proti skepticismu v otázce Kristova návratu (v. 4). Odmítl obvinění, že se Bůh o lidstvo nestará a zdůraznil Boží touhu, „aby se všichni ku pokání obrátili“ (v. 9). Protože však znal ty, kterým chtěl pomoci, i ty, jejichž učení odmítl — pokládal za nutné oběma stranám varovně připomenout, že příchod Páně bude neočekávaný a děsivý (v. 10).

Apoštolova ohleduplnost k těmto otázkám, znepokojícím jeho čtenáře, pomohla křesťanům v dalších staletích. Měla by pomoci obzvláště také nám dnes. Petrovo naučení bychom měli zkoumat s celou vážností, abychom poznali, co nám pomůže překonat pochybnosti a utvrdí nás v jistotě 2. adventu.

1. Bůh a čas

Která základní skutečnost měla být ohledně 2. příchodu Páně věřícím tehdy zjevná právě tak, jako i nám dnes? 2 Petr 3,8

Petrova pastorační zodpovědnost mu nedovolovala nevnímat si škodlivých účinků nebiblického učení na věřící, kterým psal. To ho vedlo k odhalení skeptické a světské povahy učitelů, kteří se pokládali za oprávněné vykladače Písma sv. věřícím. Podnítilo ho to natolik, že ve svém dopise musel obhajovat Boží jednání s lidmi jak v minulosti, tak i v dobách budoucích. Své adresáty oslovuje něžně: „Milovaní.“ Žádá své čtenáře, aby se zastavili a uvážili, jestli odklad příchodu Páně je nějakým dlouhým odkladem ve světle Boží věčné přirozenosti. Takovýto přístup je zřejmě velmi rozvážný a nejednou by nám pomohl, když nás mate čistě lidský pohled na určitý znepokojivý problém. Tu je Petrova odpověď na bludné názory, které znepokojovaly věřící.

Jako členové rané církve, i my jsme znepokojeni,

přemýšlíme-li o návratu našeho Pána. Není možné se tomu divit, ani to odsuzovat. Na sklonku prvního století na Kristovo: „Jistě, přijdu brzy. Amen!“ Jan odpovídá: „Přijdiž tedy, Pane Ježíši!“ (Zjev 22,20). To je přirozená prosba posvěceného srdce. Jistě by nebylo všechno v pořádku, kdybychom nejevili žádný zájem o brzký příchod našeho Pána. Petr však připomíná svým čtenářům rozdíl mezi jejich hodnocením času a hodnocením času Pánem. Jeho přirovnání jednoho dne k tisíciletí neznamená nějaký poměr jednoho dne k 365.000 dní. Jde zde spíše o intenzitu Božího chápání významu každého dne. Toto přirovnání také zdůrazňuje, že Všemohoucí nemusí počítat dny, roky, staletí či tisíciletí. On žije ve věčné přítomnosti.

Žalmista se vyjadřuje obrazně, když říká: „Nebo by tisíc let přetrval, jest to před očima tvýma jako den včerejší a bdění noční“ (Ž 90,4; viz Iz 55,8.9). Takovéto vysvětlení nám připomíná, že všechno naše úsilí o vystižení spásného poznání Božího nestačí na plné pochopení Boží povahy, a to pro naši lidskou omezenost. Toto vědomí nás nemá zarmucovat. Věčnost nám bude dost dlouhá k tomu, abychom nepřetržitě poznávali „předivné věci“ z Božích tajemství. Zatím musíme odolávat pokušení vytvářet si Boha ke své podobě.

2. Boží milosrdenství

Které božské vlastnosti nám pomáhají objasnit skutečnost, že se Pán dosud nevrátil? 2 Petr 3,9

Čím více se snažíme pochopit Boží povahu, tím lépe rozumíme jeho cestám. Petr to poznal ze zkušenosti. Chtěl pomoci znepokojeným věřícím lépe porozumět zdánlivému odkladu návratu Pána Ježíše.

Apoštol říká: „Nemešká Pán“. Tato slova jsou povzbuzením a nutným ujištěním zvláště pro horkokrevného Petra a jemu podobné následovníky. Bůh nepodléhá lidským slabostem, jak si to někteří myslí. Jeho záměry nespíchají, ani se neopožďují. (Viz Abak 2,3)

Ani Abraham, Mojžíš a lid izraelský na poušti nebo v babylónském zajetí neprožívali žádnou „slast“ čeká-

ní a 4000 let čekání od ráje až po Betlém mohlo, lidsky řečeno, unavit a vyčerpat i tu největší dávku „trpělivosti svatých“.

Máme-li toto na zřeteli, lépe pochopíme „shovívavost“ Páně a uvědomíme si potřebu trpělivosti při čekání na jeho slavný návrat.

3. Boží spásný záměr

Jaký je Stvořitelův záměr se všemi lidmi? 2 Petr 3,9

Shovívavost je v Petrově listě nejen odpovědí posměvačům, ale i novým ujištěním věřícím. A tak je tomu i dnes. Nikdy bychom neměli zapomínat, že „veliké jest milosrdenství Hospodinovo, když jsme do konce nezahynuli“ (Pláč Jer 3,22).

Nejohavnější lži ve vesmíru je názor, že Bůh se nestará o blaho svého stvoření. Vždyť on „nechce“, tj. nepřeje si, „aby někdo zahynul“. „Živť jsem já, dí Panovník Hospodin, že nemám líbosti v smrti bezbožného“ (Ez 33,11). Ten, kdo na začátku stvořil muže a ženu, nechce, aby některý z jeho tvorů zahynul. Chce, aby byli všichni spaseni (1 Tim 2,4), proto krajně shovívá a dává příležitost a čas na kající návrat k němu. Tato apoštolova povzbuzující a potěšující slova si zaslouží, abychom si je stále připomínali a uvažovali o nich.

4. Bůh a budoucnost

Na kterou významnou stránku Kristova návratu soustřeďuje apoštol v dalším verši pozornost svých posluchačů, a proč ji zdůrazňuje? 2 Petr 3,10

Výraz „den Páně“ je často používaný biblický pojem, znamenající všechno to, co Boží lid na sklonku věků očekává. Je to pojem velmi obsažný a neznamená jen 24 hodinový časový úsek, ale spíše čas, ve kterém Bůh splní všechno potřebné pro nastolení bezhříšné věčnosti (viz Iz 13,6; Joel 1,15). Nemusíme mít žádné pochyby o totožnosti „dne Páně“, protože Petrův výrok jasně souvisí se slovy jeho Pána, líčícího okolnosti světa, které budou oznamovat jeho příchod. Evangelia

zvýrazňují Spasitelův důraz na překvapující moment jeho příchodu (viz Mat 24,42–44). Ježiš konstatoval, že jeho příchod bude tak neočekávaný, jak se neočekávaně vkrádá zloděj do domu. V této souvislosti je třeba připomenout, že pisatel se nikde nesnaží určovat čas 2. příchodu Páně.

Která varovná slova nám v této souvislosti zaznívají přímo z úst našeho Spasitele? Mat 24,43

5. Tlumočník prorocké a apoštolské zvěsti

Které dramatické události uvádí apoštol Petr jako průvodní jevy druhého adventu? 2 Petr 3,10

Nemusí být pochyb o tom, že Petr znal biblické výroky, týkající se 2. příchodu Kristova (např. Ž 50,3; Iz 13,9–13; 66,15.16). Tato zjevení vyplývají z povahy Božství — jeho čistoty, slávy a moci (viz Dan 7,9.10; Abak 3,3–6; Žid 12,29). Při důkladném uvažování o těchto výrocích si lépe uvědomíme spalující zář, která ozáří každý kout vesmíru, když Syn člověka přijde „s mocí a slávou velikou“.

Lidem druhé poloviny 20. století není těžko vidět ve verši 10. možný náznak pustošivosti zneužitě nukleární energie. Petr o tom sice nemluví, ale připomíná úctu probouzející majestát „dne Páně“. I když nedokonalými, přece jen výstižnými výrazy se snaží vylíčit slávu i úděsnost těchto chvil. Smyslem tohoto varovného tlumočení prorocké a apoštolské zvěsti o přicházejícím Pánu není jásot nad konečným potrestáním „bezbožného světa“, ale radostné ujištění o příchodu „nového nebe a nové země“ (v. 13).

6. Závěr a naučení

Dnešní úkol nám připomenul, jak Petr stručně, ale živě líčí události, související s 2. příchodem Ježíše Krista a závěrečným soudem. Poukazuje na to, že Boží dlouhoshovivavost a milosrdenství až dosud bránily ohnivému závěru pozemských dějin. To však neznamená, že se lidé mohou do nekonečna vysmívat biblickým prorockým výrokům. Kristus se vrátí a „země

pak i ty věci, kteréž jsou na ní, vypáleny budou“ (2 Petr 3,10).

I v tomto úkole se mimo položených vynořuje ještě několik dalších otázek, které stojí za důkladnější a hlubší uvážení a týkají se naší evangelizační zodpovědnosti k době Boží shovívavosti na straně jedné a znamením v tomto světě, naznačujícím zrychlený spád událostí dalekosáhlého významu na straně druhé. Jestliže Hospodin nechce, aby někdo zahynul, jaký má být náš postoj k těm, kteří odmítají naše úsilí uvést je na biblicky vyznačenou cestu pokání a spásy? Uvědomuji si osobně Boží dlouhoshovívavost vůči mně samotnému? Jak mohu účinněji projevit svoji vděčnost vůči Bohu za všechno, co pro moji záchranu vykonal a dosud koná?

11. úkol — 12. prosince 1987

„JACÍ MUSÍME BÝT?“

Základní verš: 2 Petr 3,14

Bezprostředním důvodem k napsání druhého Petrova dopisu byla činnost falešných učitelů. Petr se pod vedením Ducha svatého rozhodl pro vznešenou duchovní radu. Jeho napomenutí jsou inspirována pohledem na přicházejícího Pána a událostmi, zakončujícími dějiny lidstva (v. 10). Ti, kteří poprvé četli apoštolova slova, byli lidé rozvážní. Zřekli se pohanství a uvěřili navzdory tomu, že je tento postoj mohl stát život. Ale i takoví lidé se musí stále zamýšlet nad svým novým způsobem života, aby unikli všemu tomu, co předpověděli proroci a co sám Pán i apoštolové prorocky dotvrzovali. Ve snaze povzbudit je v tomto vznešeném rozhodnutí je apoštol napomíná, aby zkoumali své chování a usměrňovali je podle novozákonních ideálů.

Každé pokolení se musí potýkat s pravdou Pavlových slov, zvěstovaných římským křesťanům: „Nyníť zajisté blíže nás jest spasení, než-li když jsme uvěřili“

(Řím 13,11). Není pochyb, že v roce 1987 jsme blíže k těmto předpověděným událostem, než kdykoli předtím. Petrův názorný popis přicházejících událostí nám chce pomoci splnit všechno, co se od věřících křesťanů v nebezpečných dobách očekává.

1. Příprava na příchod Božího dne

Co je jádrem Petrovy naléhavé otázky, ve které shrnuje význam událostí, souvisejících s „Božím dnem“? 2 Petr 3,11

Když apoštol přesvědčivě upozornil na Boží zásah do lidských dějin, projevuje zájem o vztah věřících k této předpověděné události. Svoji naléhavou otázku adresuje vlastně všem věřícím: „Jací musíte být?“. Nemůžeme zastavit vítr ani mořské vlny, nemůžeme zabránit zemětřesení, nemůžeme zabránit společenskému či politickému pohybu národů. To, co ale v dramatu věků ovlivnit můžeme a zač jsme zodpovědní — to je náš vztah k Bohu.

Petrova naléhavá otázka není v Písmě sv. ojedinělá. Žalmista se rovněž ptá: „Hospodine, kdo bude přebývat v stánku tvém? Kdo bydliti bude na hoře svaté tvé?“ (Žalm 15,1). „Kdož by z nás mohl ostáti před ohněm šířajícím? Kdož by z nás mohl ostáti před plamenem věčným? Ten, kterýž chodí v spravedlnosti mluví pravé věci... a zavírá oči své, aby se na zl nedíval“ (Iz 33,14.15). Takováto spravedlnost je pro bezhříšnou věčnost podstatně důležitá.

2. Toužebné očekávání

Jakým dvojím způsobem můžeme urychlit 2. příchod Kristův? 2 Petr 3,12

Ve dvanáctém verši zdůrazňuje apoštol dva důležité znaky lidí, připravujících se na den Páně: 1) očekávání, 2) dychtivé očekávání. Očekávání znamená toužebné vyhlížení Kristova příchodu, zatímco dychtění znamená vědomé napomáhání za účelem urychlení očekávané události a splnění podmínek s příchodem událostí souvisejících.

K tomu musíme připočítat rozmach svědecké aktivity, zvěstování evangelia po celém světě „a tehdy přijde skonání“ (Mat 24,14). „Boží den“ v této Petrově souvislosti zřejmě zahrnuje všechny závěrečné události, které předpovídá Starý i Nový zákon. Je příznačné, že apoštol používá slovo *parusia*, což je zvláštní novozákonní výraz pro „příchod“ a v souvislosti s ním znovu upozorňuje na dramatickou povahu závěrečných událostí. Obraz je živý a apoštol nás jím chce povzbudit, abychom se důkladně připravili na návrat Syna člověka.

3. Zaslíbení o nové zemi

Na jakém základě smí křesťan očekávat nový vesmírný pořádek? 2 Petr 3,13

Apoštol Petr se za své více než třicetileté služby po nanebevstoupení Páně opíral o Boží zaslíbení (viz Skut 1,8; 2,14—21.33.39, stejně jako další úvodní kapitoly knihy Skutků). V tomto dopise se také stále opírá o naplnění takových zaslíbení (1,4; 3,9.10). Mysl čtenářů nyní obrací k předpovědím, které mluví o „novém nebi a nové zemi“. To „nové“ znamená novou kvalitu, odlišnou od hříchem poskvrněné kvality staré. (Viz Zjev 21,1) Výraz „nové nebe“ sotva může znamenat Boží příbytek; jde spíše o atmosférické nebe kolem naší země, které je také poskvrněno hříchem.

Kvalita života pod „novým nebem“ a na „nové zemi“ je zabezpečena ujištěním, že tam „přebývá spravedlnost“. „A nevejde do něho nic poskvrňujícího“ (Zjev 21,27). To je současně odpověď na otázku: „Jací musíte být?“

Co pokládá apoštol Petr za nejdůležitější vzhledem k perspektivě nového nebe a nové země? 2 Petr 3,14

Apoštol znovu oslovuje své čtenáře něžným výrazem „milování“. Takovýto projev lásky propůjčoval jeho napomenutím přesvědčivou moc, vyplývající z jejich společné naděje na Kristův návrat a s ním i nový život pro všechny, kteří milují jeho slavný příchod. Apoštol už připomenul, že očekávání tohoto adventu nestačí. Očekávající se musí také připravit. Proto Petr

použil dalšího klíčového napomenutí: „Snažte se“, a tím naznačil potřebu důkladné přípravy.

4. Nová úroveň života

Co je cílem přípravného úsilí adventně smýšlejícího křesťana? 2 Petr 3,14b

Petrovo napomínání má na zřeteli vznešený cíl. Apoštol chce, aby Vykupitel — Soudce našel svůj lid „neposkvrněný a bez úhony v pokoji“. To je nová úroveň. To čeká Nový zákon od Kristových následovníků. Lidé duchovně pilní (snažící se) z milosti Kristovy a v moci Ducha svatého berou přípravu na příchod Páně s celou vážností a těší se z možnosti takové připravenosti na Kristův návrat.

Laskavé napomenutí, obsažené ve v. 14, vyvolává otázku, co nás může uzpůsobit pro nebe a jeho bezhříšné společenství. Napomenutí „snažte se“ nás podněcuje k určité aktivitě. Znamená to snad, že naše způsobilost pro nebe závisí na našem úsilí? Je zde nějaká apoštolova zmínka o „spasení ze skutků“? Ne, musíme dovolit Kristu vykonat to, co je třeba vykonat v nás i pro nás.

Co o významné otázce naší způsobilosti pro nebesa na základě skutků, nebo milosti mluví následující významné texty Písma svatého? 1 Kor 1,7.8; Fil 1,10.11; 2,13–15; 1 Tes 5,23; 1 Jan 2,28

Z uvedených výroků Písma sv. jasně vyplývá, že „neposkvrněnými a bez úhony“ nás může udělat jen „naš Pán Ježíš Kristus“, tj. Bůh, který působí chtění i činění v nás i skrze nás, protože jen On nás může dokonale posvětit. Proto nám apoštol Jan radí, abychom „zůstali v něm“. Stručně řečeno: Bůh je v Kristu původcem i dokonavatelem naší spásy. Z jeho milosti a jeho mocí smíme vykonat vše, co nám vykonat káže.

5. Pavlovo podpurné svědectví

Na koho se apoštol Petr odvolává, když upozorňuje věřící na souvislost Boží shovívavosti se spasením? 2 Petr 3,15

Občasná názorová odlišnost (Gal 2,11–14) těchto dvou

apoštolů Kristových nikterak nebránila žádnému z nich vzájemně se ctít. Petrův odkaz na Pavlovy listy jen potvrzuje jejich blahodárný účinek na sbory věřících. Apoštol Petr a raná církev přijímali tedy Pavlovy dopisy jako inspirované.

Které jsou to ty „některé věci“ (v. 16) v Pavlových spisech, které připadaly Petrovi těžce srozumitelné?

Upřímný čtenář Písma sv. dá Petrovi za pravdu. Těžkosti v těchto dopisech však velkou mírou způsobuje rozsah tématického záběru a Pavlova větná stavba. Tyto dopisy jsou však jasným svěděním zápasu smrtelného člověka vystihnout nekonečno a vydat o tom srozumitelné svědectví. Smrtelný člověk se snaží vysvětlit věčné a nesmrtelné skutečnosti. Jaký div, že ani my nestačíme z Pavlova svědectví vytěžit všechno bohatství Božího zjevení, které se nám snaží ve svých dopisech tlumočit? Ale měli bychom vítat výzvu a radostně se pustit do studia „hlubokosti Božské“ (1 Kor 2,10) za pomoci „Ducha svatého“ (Jan 16,13). Mnozí z nás se v tomto ohledu spokojí jen s málem.

6. Závěr a naučení

V dnešním úkolu apoštol Petr nejen varuje věřící před přicházejícím soudem a jeho průvodními jevy, ale poučuje je i o tom, jak se mají na to připravit. Jeho rada by měla inspirovat i dnešní čtenáře jeho dopisů k životu, jakým žil Kristus, aby mohli zodpovědně svědčit o tom, čemu uvěřili a v co doufají.

„Kristus neoznámil den ani hodinu svého příchodu. Svým učedníkům jasně řekl, že on sám jim nemůže zjevit den nebo hodinu svého druhého adventu. Kdyby jim to mohl zjevit, proč by je nabádal k ustavičné bdělosti? Někteří lidé tvrdí, že znají den i hodinu příchodu Páně. Velmi horlivě zařadují chod budoucích událostí. Pán je však varoval před podobným počínáním. Přesný čas druhého příchodu Syna Božího je Božím tajemstvím“ (DA, str. 632).

Jak je to s naším očekáváním druhého adventu? Doufáme v jeho blízkost, nebo se spoléháme na další

12. úkol – 19. prosince 1987

„PAMATUJTE!“

Základní verš: Juda 21

Znepokojený zprávami o škodlivém působení falešných učitelů v církvi, napsal krátký dopis i Juda, „bratr Jakubův“ (v. 1) ve snaze odhalit falešné učitele a povzbudit čtenáře ke smělé obraně víry. Judův list je známý jako „všeobecná epištola“, protože nebyl určen žádnému zvláštnímu jednotlivci nebo některému jednotlivému sboru. Podobnost tohoto dopisu s 2. epištolou Petrovou naznačuje, že byl napsán ve 2. polovině 1. století stejným věřícím, kterým psal i Petr. Protože Judův dopis je kratší, někteří badatelé jsou toho názoru, že byl napsán dříve, než 2. epištola Petrova. Jiní zastávají názor, že Judův dopis byl napsán později, protože 2 Petr 2,1 mluví o falešných učitelích, kteří mají přijít, zatímco podle Judy 4 tito učitelé už působí, a dále proto, že Juda mluví o varování před skeptiky v minulosti (v. 17.18), zatímco Petr varuje před jejich příchodem (2 Petr 3,3).

Datum vzniku Judova listu může být tedy podle jedněch rok 67 po Kr., podle názoru druhých rok 70 až 85 po Kr.

1. Autorství a pozadí dopisu

Co nám pomáhá při určování autora této krátké epištoly? Juda 1

Nový zákon se zmiňuje o více osobnostech se jménem Juda (Jidáš):

1. Jidáš Iškariotský (Mar 3,19)
2. Juda, bratr Jakubův, Josefův a Šimonův (Mar 6,3)
3. Juda, „ne ten Iškariotský“ (Jan 14,22)

7. Juda Galilejský (Skut 1,11)

5. Juda Demascenský (Skut 9,11)

6. Juda s příjmením Barsabáš (Skut 15,22)

Pisatelem tohoto dopisu byl nejpravděpodobněji druhý v pořadí, t.j. bratr Jakubův. Tento Jakub, nevlastní bratr našeho Pána, předsedal jeruzalémskému církevnímu sněmu a pokládá se za autora Jakubova listu. Podle toho by tedy i Juda byl nevlastním bratrem Pána Ježíše.

V Judově dopise nenacházíme žádný přímý výrok, týkající se okolností, které vedly k jeho napsání, ba ani náznak, kterému církevnímu sboru byl adresován, ale určité poznatky je možné vyvodit z jeho obsahu. Je zřejmé, že do církve se vetřely rušivé živly (v. 4.8. atd.) a odvedly mnohé od čistoty evangelia. Zmínky v dopise Kolossenským, v pastoračních dopisech a ve Zjevení naznačují, že do maloazijských sborů se začaly vkrádat gnostické bludy. Je tedy možné, že Judův list byl adresován těmto církevním sborům.

2. Odhalení falešných učitelů

Jaké bludy přinášeli falešní učitelé do církve? v. 4–8

a) Překrucovali slova Písma sv. pro vlastní nemravné záměry. (Viz 2 Petr 2,2)

b) Popírali panství nebo božství Ježíše Krista.

c) Zavrhovali ustanovený pořádek. (Viz 2 Petr 2,10)

Z jakého pramene čerpal Juda svoji poznámku o Michalovi, hádajícím se s ďáblem o Mojžíšovo tělo a jaký význam můžeme v tomto použití vidět? v. 9

Zdá se, že Juda se tu zmiňuje o zvláštní historické události, která není zaznamenána ve spisech starozákonních. Badatelé se domnívají, že Juda čerpal z nekanonické knihy „Nanebevzetí Mojžíšovo“. V tomto díle si ďábel dělá nárok na Mojžíšovo tělo. Michal, který představuje Krista (viz Dan 12,1; Zjev 12,7; 1 Tes 4,16), se proti satanovi neprosazoval mocí, ale vkládá Mojžíše do Božích rukou. Bůh však svého služebníka vzkřísil a dal mu věčný život.

Dílo „Nanebevzetí Mojžíšovo“ se pravděpodobně sklá-

dalo ze dvou různých spisů, tj. Mojžíšovy závěti a Nanebevzetí. Autor tohoto díla se snažil vést své souvěrce zpět na cestu poslušnosti Tóry. Za povinnost Izraele pokládá zachovávání zákona a prosí Boha, aby zasáhl ve prospěch svého lidu. Toto dílo vzniklo pravděpodobně v 1. století po Kr. Věřící bibličtí autoři v zájmu dokumentačním nebo ilustračním citují někdy neinspirované zdroje, které jejich čtenáři znali.

3. Přirovnání

Které hříchy uvádí Juda jako příznačné pro falešné učitele? v. 12.13

Ve 2 Petr 2,17 apoštol použil některá silná přirovnání na označení falešných učitelů: Jsou prameny bez vody, oblaka, která žene vichřice. Juda používá pět přirovnání na vystižení charakteru falešných učitelů:

- a) Jsou poskvrnou na hodech lásky. Sledovali vlastní zájmy na úkor a bez ohledu na potřeby ostatních.
- b) Jsou oblaka bez vody. Nesplňují příslib duchovního požehnání právě tak, jako oblaka bez deště nezavlaží suchem postiženou zemi.
- c) Jsou stromy uvadlé, neužitečné. V době sklizně ovoce jsou bez plodů. Jsou „vykořenění“, tj. nejenže jsou bez ovoce, ale jsou vytrženi z kořenů. Vrátili se do stavu před poznáním Krista.
- d) Jsou vzteklé vody mořské. Jejich neovládané vášně byly zřejmé všem.
- e) Jsou bludné hvězdy. Neslouží žádnému užitečnému záměru, nesvítlí ani nevedou.

4. Prorocství o jejich záhubě

Na koho se Juda odvolává ve své předpovědi neblahého konce falešných proroků? v. 14–16

Judův odkaz na Enocha a citát z prorocství tohoto patriarchy vyvolaly mnoho diskusí. Komentátoři se všeobecně shodují v názoru, že tato apokryfická kniha, ze které Juda cituje, byla mezi Židy rozšířená asi v polovině 1. století př. Kr.

I když se všeobecně věří, že Juda citoval z apokry-

fického díla, někteří zastávají názor, že ho k tomu vedl Duch svatý.

Petr i Juda vidí příchod Páně v souvislosti s příchodem falešných učitelů. Juda přitom více zdůrazňuje soud nad svůdci.

Co vysvětluje z porovnání Juda 16 a 2 Petr 2,10.12.13.18?

I když se výrazy liší, poselství každého z těchto pisatelů sleduje tentýž cíl — varovat členy církve před svody falešných proroků a posilnit je ve „víře, kteráž jest jednou dána svatým“ (Juda 3). Chvályhodný záměr Judova listu byl nepochybně úspěšný.

5. Napomenutí věřícím

Na jaké proroctví se odvolává Juda ve v. 17–19?

Ve v. 17–19 odkazuje Juda čtenáře na starší proroctví, které bylo církví zřejmě dobře známé. Tato předpověď pochází od „apoštolů našeho Pána Ježíše Krista“ a týká se pochybovačů, kteří se chtějí vysmívat z 2. příchodu. Jediné takové proroctví nacházíme ve 2 Petr 3,3.4. Juda se zde pravděpodobně odvolává na toto Petrovo proroctví a připouští možnost, že Petr svůj výrok mohl čerpat z ještě dřívějších proroctví, známých křesťanským sborům, i když v evangelijích nebo apoštolských dopisech nezachycených.

Jaké výzvy adresuje Juda věřícím v závěru svého krátkého dopisu? v. 20–23

Na základě Boží spásné iniciativy (v. 24.25) pisatel povzbuzuje věřící, aby se vzdělávali ve své „nejsvětější víře“ (v. 20). Do Božího království nemáme být přiváděni jako pacienti na vozíku do operačního sálu. Máme spolupracovat s Otcem, kterého autor nazývá „Bůh, náš Spasitel“ (v. 25). Tím, že využijeme každé příležitosti na utvrzení se ve spáse a k uplatnění křesťanské víry, což je účinná hráz proti falešnému učení bez ohledu na to, odkud přichází. Máme to dělat nesobecky, protože se všemožně musíme snažit pomoci jiným k témuž spasení (v. 22–23).

6. Závěr a naučení

Petr i Juda jednotně varují ranou církev před svůdným učením a vlivem falešných učitelů, kteří vyšli z křesťanských sborů a působí v nich rozkladně. Napomínají věřící, aby stáli neochvějně ve víře a ubezpečují je, že Bůh je může zachránit před pádem do satanových osidel.

Tento dopis však upozorňuje věřící na to, že je třeba vynaložit vážné úsilí v zájmu vlastního spasení a záchrany hynoucích lidí. Výstražným napomenutím jsou příklady ze Starého zákona, kterými se autor snaží věřícím znovu připomenout závažnost soudu Páně nad všemi nespravedlivými. V závěrečných verších (v. 20–25) nás autor poučuje, jak máme vést vítězný zápas v Kristově službě. Není možné v ní trpět ani jednostranné výstřednosti, ani lenivost nebo lhostejnost. Věřící nemají nikoho přehlížet, nikým nemají pohrdat, nemají pěstovat chladnou kritiku nebo sobectví. Před všemi těmito nesprávnými sklony nás může zachránit „a postavit před obličejem slávy své bezúhonný s veselím“ jen Bůh, Spasitel náš v Kristu Ježíši, našem Pánu.

13. úkol — 26. prosince 1987

KŘESŤANSKÉ IDEÁLY

Základní verš: Juda 24.25

Po tříměsíčním studiu jsme nyní lépe seznámeni s poselstvím i autorem 2. epištoly Petrovy a dopisu Judova.

Petr napsal pěkně členěný dopis. Jasný úvod umožňuje důkladnější duchovní pohled (kap. 1,1–4), po kterém následuje praktická rada a poučná životopisná informace (v. 13–21). V kap. 2. demaskoval a odsoudil falešné učitele a v kap. 3,1–7 vyzbrojil své čtenáře proti počínání odpadlíků. Od v. 8 obrací zřetel poslu-

chačů k adventní naději a svůj list stručně uzavírá verši 17. a 18.

V dopise Judově nejde o zhuštěné myšlenky Petrovy, ani Petrův dopis není nějakým „rozředěním“ dopisu Judova. Každý z těchto pisatelů má svůj vlastní přístup k bezprostředním potřebám svých čtenářů. Juda zakončuje svůj krátký list delším závěrem (v. 20–25) a v něm nás odkazuje na svrchovaného Boha, našeho Spasitele.

1. Varování

Jakým taktním způsobem varuje apoštol Petr své přátele před trvalým nebezpečím, které jim hrozí? 2 Petr 3,17

Pisatel nepřestává připomínat věřícím nebezpečí, které hrozí sborům. I dále jej znepokojuje podvrtná činnost rozvratníků, proto dává závěrečnou radu odlišnou od všeho, co předcházelo. Je to rada lásky.

Už počtvrté v této kapitole nazývá své čtenáře „milovaní“ (viz v. 1.8.14) se zřejmým záměrem ubezpečit je o křesťanské lásce, diktující mu každé napsané slovo. Pak zdůrazňuje důvod, proč tak rázně odhalil ty, kteří se je snažili svést. Chce, aby se uměli sami ubránit, protože ne vždy je bude moci před zlem chránit. Čas jeho odchodu totiž nadešel (porov. 2 Tim 4,6) a věřící se musí naučit odhalovat blud a věrně setrvat v pravdě.

Druhá část 17. verše svědčí o Petrově zájmu o jeho vzdálené přátele. Nechce, aby šli toutéž cestou jako ti, kteří se je snaží svést. Říká: „Střežtež se, abyste... nevypadli od své pevnosti.“ Tato rada umocňuje napomenutí z v. 14: „Snažte se, abyste bez poškvvrny a bez úhony před ním nalezení byli v pokoji.“ To také souhlasí s jinou radou, adresovanou křesťanským představitelům: „Protož, bratři moji milí, stálí buďte a nepohnutelní...“ (1 Kor 15,58). Cítíme zde však ještě jasnější ozvěnu Kristových naléhavých slov učedníkům, zaznamenanou u Luk 21,36: „Bděte tedy.“

2. Vzrůst v Kristu

Co doporučuje Petr svým spoluvěřícím ve svém závěrečném napomenutí? 2 Petr 3,18

Jako dítě může rodičům způsobit starosti, jestliže se normálně nevyvíjí, tak ustaraní mohou být i duchovní rodiče nad vzrůstem znovuzrozeného křesťana. Jestliže člen církve duchovně neroste, nemůže splnit slib, daný při křtu. Jestliže jeho vzrůst trvale zaostává, pak zůstane jen bezmocným dítětem a předčasně duchovně zemře.

Jako starostlivý pastýř si apoštol Petr uvědomoval nebezpečí, ohrožující jeho stádo. Proto každému členu radí, aby stále rostl. Takový vzrůst odpovídá přirozenému vývoji. Jestliže člověk tělesně dospěje a přestává rozvíjet své duševní schopnosti, zakrňuje. Žel, že mnozí mladí křesťané, kteří začali žít novým životem v Kristu, přestávají duchovně růst. Tělesně mohou být dospělí, ale duchovně zůstávají dětmi. Ve snaze zmenšit počet takových tragédií, vybízí apoštol věřící ke stálému růstu.

3. Oběť chvály

Co máme podle Petrovy závěrečné rady radostně a stále vzdávat našemu Pánu a Spasiteli? 2 Petr 3,18b

Ve většině dopisů zachovaných v Písmě sv. nenacházíme tak chvályplný závěr, ve kterém autor upozorňuje své čtenáře na přednost vzdávání „slávy nyní i na věky“ svému Pánu. Pisatel očekává, že vzrůst v milosti a poznání se u křesťanů neobejde bez stálého vzdávání slávy „našemu Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu“. Tím je potvrzeno božství našeho Pána, protože sláva patří jedině Bohu. A sláva, která patří jedině Bohu a nikomu jinému ve vesmíru, se netýká jen přechodné přítomnosti, ale potrvá „na věky“, t.j. po celou věčnost. Nejupřímnější chválou našemu Tvůrci může být život křesťana, který se rozvíjí k Boží slávě.

Ve svém krátkém dopise nám apoštol Petr představil vznešené křesťanské ideály – „všechno, což k ži-

votu a ku pobožnosti náleželo“ (kap. 1,3,4). Povzbudil nás, abychom usilovali „povolání a vyvolení své upevňovati“ (v. 10). Proto nám připomenul slávu na hoře proměnění (v. 12–21), ohrožení ze strany falešných učitelů (kap. 2), potopu (kap. 3,1–7), stejně jako jistotu 2. příchodu našeho Pána (v. 8–16). Pozorný zájem o jeho poselství nám má dopomoci dosáhnout z Boží milosti ideálů, které má náš nebeský Otec pro svoje děti.

4. Sláva Bohu skrze Ježíše Krista

Jak uzavírá svůj dopis Juda? Juda 24.25

Autor dopisu odkazuje na „samého moudrého Boha, našeho Spasitele v Kristu Ježíši, Pánu našem“. Je tu tedy jasná zmínka o Původci našeho spasení, jakož i o jeho Prostředníkovi. To souhlasí s Jan 3,16 a 1 Jan 4,9. I apoštol Pavel ve svých pastoračních dopisech vícekrát zdůrazňuje Otcovu iniciativu (1 Tim 1,1.2; 2,2.3; 2 Tim 1,8.9; Tit 1,3; 2,10; 3,4).

Tento Původce naší spásy je však ten, který nás „mocen jest zachovati bez úrazu a postavití před obličejem slávy své bez úhony s veselím“ (v. 24). Je to Pán Bůh Všemohoucí. Jaká útěcha plyne z těchto ujištění i nám, kteří „bojujeme o víru, kteráž jest jednou dána svatým“ (v. 3). Pán Bůh nás může zachránit zvláště před pádem do osidel falešného učení, které znepokojovalo věrné v každé době. Možnost a příčiny pádu zde vždy budou, a to nás nemá znepokojovat nebo zmatkovat. I nám však platí Boží zaslíbení, že navzdory pokleskům či pádům nemusíme být úplně poraženi. On nás zvedá, drží a obnovuje v nás rozhodnutí dosáhnout věčného života.

5. Bez poskvrny

Z jakého ujištění se smí křesťan radovat již dnes?
Juda 24b

Pán Bůh ve svém inspirovaném slově ujišťuje všelijak chybní lidi o tom, že vírou v jeho spásnou moc mohou stát před ním jako „neposkvrnění“. Tváří v tvář

takovému zjevení se nemusíme divit vznešenosti Judovy vděčnosti. A může být naše vděčnost menší? Už jsme řekli, že po názvu „Bůh, náš Spasitel“ Juda připojuje slova „v Kristu Ježíši, Pánu našem“. Z toho vyplývá, že náležitou chválu věčnému Bohu můžeme přinášet jen skrze našeho Prostředníka, Ježíše Krista. S Judou mu tedy vzdejme „slávu, velebnost, sílu i moc“. Není pochyb, že ani tato vznešená slova nestačí vystihnout vše, co budeme chtít vyjádřit našemu nebeskému Vykupiteli, jestliže nás uvede do své svaté přítomnosti. Tehdy pokorně uznáme, co nyní jen matně tušíme, že „Bůh náš Spasitel“, kterého vzýváme, měl a provždy bude mít tyto přívlastky „i nyní, i po všechny věky“.

6. Závěr a naučení

V úkolech tohoto čtvrtletí jsme uvažovali o „křesťanských ideálech“ na základě 2. epištoly Petrovy a krátké epištoly Judovy. Pisatelé těchto dopisů chtěli pomoci věřícím křesťanům žít vítězným životem v pohanském světě. Radili, jak za daných okolností nejlépe uměli. Úchvatné je pomyšlení, že rady, dané před dvěma tisíci lety, jsou krajně aktuální i pro nás, kteří žijeme na sklonku 20. století.

Ke křesťanským ideálům, o kterých jsme v minulém čtvrtletí uvažovali, souhrnně tedy patří: pilnost, pamatování, chápání prorocství, vyhýbání se žádostivosti a ostatním nepravostem, mravní čistota, znalost biblických dějin, poznání Boží shovívavosti, příprava na druhý advent, duchovní vzrůst a úcta k Bohu skrze Ježíše Krista.

V Písmě sv. máme mnohá zaslíbení, že Duch sv. je ochoten pomáhat každému z nás při dosažení těchto křesťanských ideálů v našem charakteru.

Ježíš říká: „Beze mne nemůžete nic činiti“. Náš vzrůst v milosti, naše radost i naše užitečnost — to všechno závisí na našem spojení s Kristem. V milosti porosteme, jestliže budeme každého dne a každé hodiny spojení s ním a jestliže v něm zůstaneme. On je nejen Původcem, ale i Dokonavatelem naší víry. Kris-

tus je vždy a všude první a poslední. Má být s námi nejen na začátku a na konci naší cesty, ale na každém našem kroku. David říká: „Představuji Hospodina před obličej svůj vždycky; a když jest mi po pravici, nikoli se nepohnu“ (Ž 16,8) (SC, str. 69).